

**ДЕО 2- ПРИХВАТЉИВА СРЕДСТВА УСАГЛАШАВАЊА (АМС)/
МАТЕРИЈАЛ ЗА ТУМАЧЕЊЕ КРОЗ ПОЈАШЊЕЊЕ (IEM)****1 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

- 1.1 Овај одељак садржи Прихватљива средства усаглашавања и Материјал за тумачење кроз појашњење који је одобрен да буде укључен у JAR-FCL 2.

У случају када одређени JAR параграф не садржи Прихватљива средства усаглашавања или Материјал за тумачење кроз појашњење, подразумева се да додатни материјал није обавезан.

2 ПРЕЗЕНТАЦИЈА

- 2.1 Прихватљива средства усаглашавања и Материјал за тумачење кроз појашњење дата су на целим засебним страницама, а идентификација сваке стране се врши на основу датума издавања или Промењеног броја под којим је допуњена или поново издата.

- 2.2 Кориштен је такав нумерички систем при коме се за Прихватљива средства усаглашавања и Материјал за тумачење кроз појашњење користи исти број као и за JAR параграф на који се односи. Број се уводи помоћу слова АМС или IEM да би се материјал разликовао од броја за JAR.

- 2.3 Акроними АМС и IEM такође указују на природу материјала и у ту сврху су дефинисане две врсте материјала на следећи начин:

Прихватљива средства усаглашавања (АМС) илуструју средство или неколико алтернативних средстава, али не обавезно и једино могуће средство којим се може испунити услов. Треба, међутим, напоменути да ће у случају развијања новог АМС свако такво АМС (које може бити додатак постојећем АМС) бити додато документу на основу договора у складу са процедуром обавештења о предложеној промени.

Материјал за тумачење кроз појашњење (IEM) помаже да се илуструје значење захтева.

- 2.4 Нови АМС или IEM се може брзо учинити доступним најпре тако што ће бити издат у виду Привременог приручника (Temporary Guidance Leaflet- TGL). Лиценцирање привремених приручника је објашњено у Упутству за административне поступке и примену Зједничких ваздухопловних власти, одељак 5- Лиценцирање, Део 3: Привремено упутство. Процедуре везане за Привремене приручнике су укључене у Лиценцирање процедура заједничке имплементације, Одељак 5- Лиценцирање, Део 2 Поглавље 7.

Напомена: Свако ко сматра да поред објављених АМС и ИЕМ постоје и алтернативе би требало да достави детаље надлежном лицу за издавање лиценци, са копијом намењеном надлежном лицу за прописе, да би ЈАА те алтернативе прописно размотрила. Могућа алтернативна АМС и ИЕМ се не могу користити док их ЈАА не објави као АМС, ИЕМ или TGL.

- 2.5 Напомене за објашњења које нису део АМС или ИЕМ текста су написане мањим фонтом.
- 2.6 Нов, измењен/додат или коригован текст је дат унутар угластих заграда.

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

ДЕО 2

JAR-FCL 2

АМС/ИЕМ А- ОПШТИ УСЛОВИ

ИЕМ FCL 2.001

Скраћенице

А А	Авион
А/С	Ваздухоплов
AIS	Служба ваздухопловних информација
АМС	Ваздухопловно медицински центар
АМС	Прихватљиви начини усаглашавања
АМЕ	Овлашћени ваздухопловни лекар
АМС	Одељење за ваздухопловну медицину
АТС	Контрола ваздушног саобраћаја
АТР	Транспортни пилот
АТРЛ	Дозвола транспортног пилота
CFI	Руководилац практичне обуке
CGI	Руководилац теоријске обуке
CP	Копилот
CPL	Дозвола професионалног пилота
CQB	Централна банка питања

FCL Лиценцирање летачког особља
FE Испитивач у лету
FI Инструктор летења
FIE Испитивач инструктора летења
FNPT Уређај за процедуре летења и навигацију
FS Симулатор летења
FTD Уређај за летачку обуку
FTO Организација за летачку обуку

H Хеликоптер
HRA Ваздухоплов високих перформанси
HT Руководилац центра за обуку

ICAO Међународна организација цивилног
ваздухопловства
IEM Материјал за тумачење кроз појашњење
IFR Правила инструменталног летења
IMC Метеоролошки услови за инструментално летење
IR Овлашћење за инструментално летење
IRE Испитивач за инструментално летење
IRI Инструктор за инструментално летење

JAA Заједничке ваздухопловне власти
JAR Заједнички ваздухопловни захтеви

LOFT Почетна обука

MCC Сарадња вишечлане посаде
ME Вишемоторни авион
MEL Листа минималне опреме
MET Вишемоторни турбоелисни авион
MPA Авион са вишечланом посадом
MPH Хеликоптер са вишечланом посадом

nm Наутичка миља

OML Ограничење за рад само у вишечланој посади
OSL Ограничење за рад само уз Safety pilot
OTD Друга средства за обуку

PF Пилот који управља ваздухопловом
PIC Заповедник
PICUS Пилот који се школује под надзором
PNF Пилот који асистира
PPL Дозвола приватног пилота

R/T Радиотелефонија

SE Једномоторни авион
SET Једномоторни турбоелисни авион
SFE Испитивач летења на симулатору
SFI Инструктор летења на симулатору
SPA Авион са једним пилотом
SPH Хеликоптер са једним пилотом
SPIC Пилот ученик
STD Уређаји за симулацију летења

TMG Моторна једрилица
TR Овлашћење за тип ваздухоплова
TRE Испитивач за тип ваздухоплова
TRI Инструктор за тип ваздухоплова
TRTO Организација за обуку за летење на типу ваздухоплова

VFR Правила за визуелно летење
VMC Метеоролошки услови за визуелно летење

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

AMC FCL 2.055 & 2.015

Неопходно знање за издавање JAR-FCL дозвола на основу националне дозволе издате од стране државе чланице ЈАА или за утврђивање важења пилотских дозвола држава које нису чланице ЈАА.

JAR-FCL 2 (ХЕЛИКОПТЕР)

JAR-FCL 2 ОДЕЉАК А- ОПШТИ УСЛОВИ

- 2.010 - Основно овлашћење за вршење дужности члана летачке посаде
-
- 2.015 - Прихватање дозвола, овлашћења, ауторизација, одобрења или уверења
-
- 2.016 - Повластице дате имаоцу дозволе издате у држави која није чланица ЈАА
-
- 2.017 - Ауторизације/Овлашћења за посебне послове
-
- 2.020 - Признавање војне обуке
-
- 2.025 - Важење дозвола и овлашћења
-
- 2.026 - Тренажа пилота који не лете у складу са JAR-OPS 3
-
- 2.035 - Здравствена способност
-
- 2.040 - Умањење здравствене способности
-
- 2.050 - Признавање налета и теоријског знања
-
- 2.060 - Ограничење права имаоцима дозвола који су навршили 60 година живота или више
-
- 2.080 - Евидентирање налета
-
- Додатак 1 JAFCL 2.005 -Минимални услови за издавање ЈАДозволе/ауторизације на основу националне дозволе/ауторизације коју је издала држава чланица ЈАА.
-
- Додатак 1 2.015 -Минимални услови за прихватање дозвола држава које нису чланице ЈАА.

JAR-FCL ОДЕЉАК Ц – ДОЗВОЛА ПРИВАТНОГ ПИЛОТА (Хеликоптер) – PPL(H)

- 2.100 - Минимална старосна граница

- 2.105 - Здравствена способност
-
- 2.110 - Права и услови
-
- 2.120 - Искуство и признавање налета

JAR-FCL ОДЕЉАК Д - ДОЗВОЛА ПРОФЕСИОНАЛНОГ ПИЛОТА (Хеликоптер) – CPL(H)

- 2.140 - Минимална старосна граница
-
- 2.145 - Здравствена способност
-
- 2.150 - Права и услови
-
- 2.155 - Искуство и признавање налета

JAR-FCL ОДЕЉАК Е - ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ИНСТРУМЕНТАЛНО ЛЕТЕЊЕ (Хеликоптер) – IR(H)

- 2.174 - Здравствена способност
- 2.175 - Околности у којима се захтева IR(H)
- 2.180 - Права и услови
- 2.185 - Рок важења, продужење и обнављање

JAR-FCL ОДЕЉАК Ф - ОВЛАШЋЕЊА ЗА ЛЕТЕЊЕ НА ТИПУ (Хеликоптер)

- 2.220 - Овлашћења за летење на типу (H)
-
- 2.225 - Околности у којима се захтева овлашћење за летење на типу
- 2.235 - Овлашћења за летење на типу - права, број и варијанте
- 2.240 - Овлашћења за летење на типу - услови
- 2.245 - Овлашћења за летење на типу - рок важења, продужење важења и обнављање
- 2.250 - Овлашћења за летење на типу, хеликоптер са више пилота – услови

- 2.225 - Овлашћење за летење на типу са једним пилотом – услови
- Додатак 1 FCL 2.240 и 2.295 - Практични испит и провера стручности за овлашћења за летење на типовима хеликоптера и АТРЛ
- Додатак 3 FCL 2.240 - Садржај практичног испита, односно стручне провере за овлашћења за летење на типу на једномоторним и вишемоторним хеликоптерима са једним пилотом

JAR-FCL Пододељак Г- ДОЗВОЛА ТРАНСПОРТНОГ ПИЛОТА (Хеликоптер) АТН

- 2.265 - Минимална старосна граница
-
- 2.270 - Здравствена способност
-
- 2.275 - Права и услови
-
- 2.280 - Искуство и признавање налета

JAR-FCL Пододељак Х- ИНСТРУКТОРСКА ОВЛАШЋЕЊА (Хеликоптер)

- 2.300 – Инструктор - опште
- 2.305 - Инструкторска овлашћења и ауторизације – намене
- 2.310 - Инструкторска овлашћења – опште
- 2.315 - Инструкторска овлашћења и ауторизације - период важења
- 2.320 – Овлашћење инструктора летења (хеликоптер) (FI(H)) – Минимална старосна граница
- 2.325 – FI(H) - Ограничење права
- 2.330 - FI(H) -. Права и услови
- 2.335 - FI(H) – Предуслови
- 2.340 - FI(H) – Курс
- 2.345 - FI(H) - Провера практичне обучености
- 2.250 - FI(H) - Издавање овлашћења
- 2.355 - FI(H) - Продужење важења и обнављање

- 2.360 - Овлашћење инструктора летења на типу хеликоптера (TRI(H)) – права
- 2.365 - TRI(H) – Услови
- 2.370 - TRI(H) - Продужење важења и обнављање
- 2.390 - Овлашћење инструктора инструменталног летења (хеликоптер) (IRI(H)) - права
- 2.395 - (IRI(H)) – Услови
- 2.400 - (IRI(H)) - Продужење важења и обнављање
- 2.405 - Ауторизација инструктора летења на уређају за симулирано летење (Хеликоптер) (SFI(H)) – права
- 2.410 - SFI(H) – Услови
- 2.415 - SFI(H) - Продужење важења и обнављање
- Додатак 1 JAR-FCL 2.300 - Услови за посебну ауторизацију инструктора који не поседују дозволу и спроводе обуку у FTO или TRTO изван држава чланица ЈАА
- Додатак 1 JAR-FCL 2.330Е и 2.345 - Начини спровођења практичног испита, провере стручности и усменог испита из теоријског знања за овлашћење инструктора летења (FI(H))
- Додатак 2 JAR-FCL 1.330 и 2.345 - Садржај практичног испита за овлашћење инструктора летења (FI(H)), усмени испит теоријског знања и провера стручности
- Додатак 1 JAR-FCL 2.340 - Курс за овлашћење инструктора летења (хеликоптер) (FI(H))
- Додатак 1 JAR-FCL 2.365 - Курс за овлашћење инструктора летења на типу (хеликоптер) за хеликоптере са једним или више пилота у посади који су предвиђени за летење у VFR или IFR условима (TRI(H))
- Додатак 1 JAR-FCL 2.395 - Курс за овлашћење инструктора инструменталног летења (Хеликоптер) (IRI(H))

JAR-FCL 3 (ЗДРАВСТВЕНО)

JAR-FCL ОДЕЉАК А – ОПШТИ УСЛОВИ

- 3.095 - Лекарски прегледи ваздухопловног особља (3.095(a) и (б))

- 3.105 - Рок важења лекарског уверења
- 3.110 - Услови за медицинску процену
- 3.115 - Коришћење лекова или других третмана
- 3.120 - Одговорност кандидата

JAR-OPS 3 – УСЛОВИ

JAR-OPS ПОДОДЕЉАК А – ПРИМЕЊИВОСТ

- 3.001 - Примењивост

JAR-OPS ПОДОДЕЉАК Б – ОПШТЕ

- 3.005 – Опште
- 3.010 – Изузеци
- 3.025 – Заједнички језик
- 3.030 - Листа минималне исправности опреме и система хеликоптера – обавезе авио-превозника
- 3.040 - Додатни чланови посаде
- 3.065 - Превоз војног наоружања и бојеве муниције
- 3.070 - Превоз спортског оружја и спортске муниције
- 3.075 - Начин превоза путника
- 3.085 - Одговорности чланова посаде
- 3.090 - Овлашћења вође ваздухоплова
- 3.100 - Приступ пилотској кабини
- 3.105 - Неовлашћени превоз
- 3.110 – Преносиви електронски уређаји
- 3.115 – Алкохол и дроге

- 3.120 – Угрожавање сигурности
- 3.130 – Приручници на хеликоптеру у лету
- 3.135 – Додатне информације и обрасци који се налазе у хеликоптеру
- 3.140 – Подаци који остају на земљи
- 3.145 - Право инспекцијског надзора
- 3.150 – Израда докумената и записа
- 3.160 – Чување, израда и коришћење записа уређаја за бележење података о лету
- Додатак 1 3.005(d) Хеликоптери за пружање хитне медицинске помоћи (HEMS)

JAR-OPS ОДЕЉАК Д - ОПЕРАТИВНЕ ПРОЦЕДУРЕ

- 3.200 – Оперативни пруручник
- 3. 210 – Доношење процедура
- 3.225 – Минимални захтеви који се односе на рад хелидрома
- 3.260 – Превоз лица са ограниченом способношћу кретања
- 3.265 – Превоз непожељних путника, депортованих лица или притворених лица
- 3.270 – Смештај пртљага и терета
- 3.280 – Путничка седишта
- 3.285 – Информисање путника за случај опасности
- 3.290 – Припрема лета
- 3.295 – Избор хелипорта
- 3.300 – Попуњавање АТS плана лета
- 3.305 – Допуна / истакање горива у току укрцавања, искрцавања и боравка путника у хеликоптеру
- 3.310 – Чланови посаде на местима
- 3.320 - Седишта, сигурносни појасеви и везови

- 3.325 – Обезбеђење путничке кабине и путничких ходника
- 3.330 – Доступност опреме за случај опасности
- 3.335 – Пушење у хеликоптеру
- 3.340 – Метеоролошки услови
- 3.345 – Лед и остале наслаге
- 3.350 – Снабдевање горивом и мазивом
- 3.355 – Услови за полетање
- 3.360 – Примена минималних услова за полетање
- 3.365 – Минималне висине летења
- 3.370 – Симулирање ванредних ситуација у лету
- 3.375 – Управљање горивом у лету
- 3.385 - Употреба додатног кисеоника

- 3.395 – Откривање близине тла
- 3.400 – Услови за прилаз и слетање
- 3.405 – Започињање и наставак прилаза
- 3.410 – Оперативне процедуре – висина прелета прага писте
- 3.415 – Путна књига
- 3.420 – Извештавање о догађајима
- 3.425 – Извештавање о несрећама/незгодама
- Додатак 1 уз JAR-OPS 3.270 - Смештај пртљага и терета
- Додатак 1 уз JAR-OPS 3.305 - Допуна / истакање горива у току укрцавања, искрцавања и боравка путника у хеликоптеру

- Додатак 1 уз JAR-OPS 3.375 - Управљање горивом у лету

JAR-OPS ПОДОДЕЉАК Е - ЛЕТОВИ У СВИМ ВРЕМЕНСКИМ УСЛОВИМА

- 3.435 – Терминологија
-
- 3.440 – Летење у условима смањене видљивости - Општа оперативна правила
- 3.445 – Летови у условима смањене видљивости – разматрања о хелидрому
- 3.450 – Летови у условима смањене видљивости – Обука и квалификације
- 3.455 – Летови у условима смањене видљивости – Оперативне процедуре
- 3.460 – Летови у условима смањене видљивости – Минимална опрема
- 3.465 – VFR оперативни минимуми
- Додатак 1 уз 3.430 - Оперативни минимуми хелипорта
- Додатак 1 уз 3.440 - Летење у условима смањене видљивости - Општа оперативна правила
-
- Додатак 1 уз 3.450 - Летови у условима смањене видљивости – Обука и квалификације
-
- Додатак 1 уз 3.455 - Летови у условима смањене видљивости – Оперативне процедуре
- Додатак 1 уз 3.465 - Минималне видљивости за VFR летове

JAR-OPS ОДЕЉАК Ј - МАСА И ПОЛОЖАЈ ТЕЖИШТА ХЕЛИКОПТЕРА

- 3.625 – Документација масе и положаја тежишта
- Додатак 1 уз 3.625 - Документација масе и положаја тежишта

JAR-OPS ОДЕЉАК К - ИНСТРУМЕНТИ И ОПРЕМА

- 3.630 – Увод
- 3.640 – Оперативна светла хеликоптера

- 3.650 – Дневни VFR летови – летачки и навигациони инструменти и припадајућа опрема
- 3.652 – IFR или ноћни летови – летачки и навигациони инструменти и припадајућа опрема
- 3.660 – Радио висиномери
- 3.670 – Метеоролошки радар
- 3.675 – Опрема за летење у условима залеђивања
- 3.690 - Интерфонски систем за летачку посаду
- 3.695 – Систем за обавештавање путника
- 3.700 – Уређаји за бележење гласова у пилотској кабини - 1
- 3.705 – Уређаји за бележење гласова у пилотској кабини - 2
- 3.715 – Уређаји за бележење података о лету - 1
- 3.720 – Уређај за бележење података о лету – 2
- 3.775 – Додатни кисеоник – Хеликоптери који нису под притиском
- 3.820 – Аутоматски предајник локације за случај опасности
- 3.825 – Прслуци за спасавање
- 3.827 – Одела за преживљавање за посаду
- 3.830 – Сплавови за спасавање и ELT за преживљавање за продужене летове изнад воде
- 3.835 – Опрема за преживљавање
- 3.840 – Хеликоптери одобрени за летове на води – разна опрема
- 3.843 – Сви хеликоптери на летовима изнад воде – Слетање на воду
- Додатак 1 уз 3.755 - Додатни кисеоник – Хеликоптери који нису под притиском

JAR-OPS ОДЕЉАК J - ЛЕТАЧКА ПОСАДА

- 3.940 - Састав летачке посаде

- 3.945 – Обука за конверзију и провера
- 3.950 – Обука за разлике и обука за упознавање
- 3.955 – Унапређење у вођу ваздухоплова - капетана
- 3.960 – Вође ваздухоплова - капетани - минимални захтеви за квалификације
- 3.965 – Периодична обука и провера
- 3.968 – Квалификованост пилота за летење са било којег пилотског седишта
- 3.970 – Скорашње искуство
- 3.975 – Квалификованост и компетентност пилота за руту /улогу /подручје
- 3.980 – Летења на више од једног типа или варијанте
- 3.985 - Записи о обуци
- Додатак 1 уз 3.949 - IFR летови или ноћни летови са једним пилотом
- Додатак 1 уз 3.955 - Унапређење у капетана
- Додатак 1 уз 3.965 - Периодична обука и провера
- Додатак 1 уз 3.965 - Квалификација пилота да лети са било којег пилотског седишта

JAR-OPS ОДЕЉАК П - ПРИРУЧНИЦИ, ДНЕВНИЦИ И ЗАПИСИ

- 3.1040 - Општа правила за оперативне приручнке
- 3.1045 – Оперативни приручник – структура и садржај
- 3.1050 – Летачки приручник хеликоптера
- 3.1055 – Путна књига хеликоптера
- 3.1060 – Путна књига хеликоптера
- Додатак 1 уз 3.1045 - Садржај Оперативног приручника

**JAR-OPS ПОДОДЕЉАК Q – ОГРАНИЧЕЊА РАДНОГ ВРЕМЕНА, ВРЕМЕНА
ЛЕТЕЊА И ВРЕМЕНА ОДМОРА**

РЕЗЕРВИСАНО

JAR-OPS ОДЕЉАК P - ПРЕВОЗ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА

- 3.1215 – Пружање информација

JAR-OPS ОДЕЉАК C – БЕЗБЕДНОСТ

- 3.1235 – Захтеви безбедности
- 3.1240 – Програми обуке
- 3.1245 – Пријављивање незаконитих радњи
- 3.1250 – Листа провере за претраживање авиона
- 3.1255 – Безбедност кабине чланова посаде

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

IEM FCL 2.025**Рок важења лекарских уверења**

У овом IEM су поново наведени услови онако како су изложени у JAR-FCL 3.105

JAR-FCL 3.105**Рок важења лекарског уверења**

(а) *Рок важења.* Лекарско уверење важи од датума иницијалног општег медицинског прегледа и то:

- (1) за Класу 1 лекарског уверења, важи 12 месеци осим када је кандидат навршио 40 година и тада се овај интервал скраћује на шест месеци.
- (2) за Класу 2 лекарског уверења, важи 60 месеци за кандидате старости до 30 година, 24 месеца за кандидате старости до 50, 12 месеци за кандидате старости до 65 и 6 месеци за кандидате старије од 65 година.
- (3) Датум истека лекарско уверења се израчунава на основу информација садржаних у (1) и (2).
- (4) Изузетно од параграфа (2), лекарско уверење које је издато пре навршених 30 година живота имаоца лекарског уверења неће важити за класу 2 после навршених 32 године живота.

(б) *Продужење важења.* Ако је лекарски преглед за продужење важења лекарског уверења обављен у периоду од 45 дана пре дана његовог истека израчунатог у складу са параграфом (а), дан истека новог уверења се одређује додавањем рока важења прописаног у (а) (1) или (2) датуму истека претходног лекарског уверења.

(ц) *Обнављање важења.* Ако медицински преглед није обављен у року од 45 дана у периоду који је наведен под (б), датум истека рока важења лекарског уверења рачуна се у складу са одредбом наведеном под (а), од датума следећег општег медицинског прегледа.

(д) *Услови за продужење важења или обнављање важења лекарског уверења.* Изузев када је другачије одређено, услови који морају да се испуне за продужење важења или обнављање важења лекарског уверења су исти као за почетно стицање лекарског уверења.

(е) *Скраћивање рока важења лекарског уверења*

Када је то клинички индиковано, рок важења лекарског уверења може бити скраћен од стране овлашћеног лекара (АМЕ), у консултацији са организационом јединицом за ваздухопловну медицину (АМС).

(ф) *Додатни преглед.* Кад ваздухопловна власт оправдано посумња у здравствену способност имаоца лекарског уверења, организациона јединица за ваздухопловну медицину (АМС) може тражити да ималац лекарског уверења приступи даљим прегледима, испитивањима или

тестовима. Извештаји са ових прегледа достављају се организационој јединици за ваздухопловну медицину (AMS).

Види Додатак 1 JAR-FCL 3.105

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

ДЕО 2

JAR-FCL 2

ИЕМ FCL 2.035

Превоз сигурносних пилота (Види JAR-FCL 2.035)

УВОД

- 1 Сигурносни пилот је пилот који је квалификован да лети као вођа ваздухоплова на класи/типу ваздухоплова опремљеног дуплим командама, а у ваздухоплову се налази да би преузео управљање ваздухопловом у случају да пилот који има ограничено лекарско уверење постане неспособан у лету.
- 2 Особа која врши дужност сигурносног пилота би требало да има увид у следеће информације:
 - а. разлог увођења улоге сигурносног пилота;
 - б. бележење времена лета за време вршења дужности сигурносног пилота;
 - ц. врста здравственог проблема који онемогућава одређеног пилота да лети сам;
 - д. улога и одговорности сигурносног пилота; и
 - е. Упутствени материјал који ће помоћи сигурносном пилоту у обављању његове улоге.
- 3 Сваки пут када имаоц дозволе за пилота са ограничењем летења са сигурносним пилотом обнови важење или му се изда ограничено лекарско уверење, имаоц би од стране Власти требало да добије информативне странице. Примерак информативне странице је приказан у наставку.

ИНФОРМАТИВНЕ СТРАНИЦЕ

Општа разматрања

- 4 Следи неколико напомена које ће вам помоћи у улози сигурносног пилота. Пилот коме сте додељени је од стране организационе јединице за ваздухопловну медицину оцењен као неспособан за самостално летење, али је оцењен као способан за летење са сигурносним пилотом.

Иако то можда звучи здравствено алармантно, стандарди за такве пилоте су и даље високи и он/она би свакако били оцењени као способни да воде "нормалан живот" на тлу. Шансе да до било ког проблема дође за време лета су стога мале. Међутим, као што је то случај и са било којим другим аспектом безбедности лета, сваку могућност да безбедност лета буде угрожена би требало проценити и, у степену у ком је то могуће, елиминисати. Из тог разлога постоји ограничење сигурносним пилотом.

5 Осим у случају да морате преузети команде, ви сте прекобројни и није вам дозвољено да забележите време летења. Требало и да се одјавите и будете присутни у ваздухоплову. Ваздухоплов мора имати дупле команде и морате имати дозволу да летите у датом ваздушном простору и условима.

6 Требало да имате одређену представу о здравственом проблему пилота и о томе до којих проблема може доћи током лета. Они могу бити проузроковани изненадном или наизглед неприметном неспособношћу пилота који иначе идеално обавља своју дужност. У супротном, може постојати хронични здравствени проблем који је увек присутан (као што је умањена способност вида на једном оку или ампутирана нога) који може изазвати потешкоће при специјалним околностима.

7 Када летите са пилотом код кога је утврђена одређена неспособност, требало би са посебном пажњом надгледати критичне фазе лета (као што су узлетање и прилаз). Било и корисно одредити рутинско питање и одговор као што је то пракса током комерцијалних летова. У случају да ваш пилот ипак постане неспособан за управљање приоритети су да управљате хеликоптером и да спречите њега/њу да угрози команде. У случају ситуације када морате пилота спречити да угрози команде од највеће је помоћи непрестано ношење сигурносног појаса и ремена за рамена (не inertia reel). У случају трајне инвалидитета требало би да се могуће предвиђање када је помоћ потребна и предузимање одговарајућих мера. Остале тачке које би требало узети у разматрање су следеће:

a. Требало би да проверите здравствено уверење пилота коме сте намењени да бисте сазнали да ли се здравствено ограничење везано односи на хеликоптер са специјално прилагођеним командама или на одређени тип хеликоптера. У том случају се постарајте да пилот поступа у складу са ограничењем.

b. Пре лета са вођом ваздухоплова (PIC) разговарајте о ситуацијама у којима би требало да интервенишете и преузмете контролу над хеликоптером. Током разговора такође утврдите да ли PIC од вас очекује да током лета извршавате помоћне задужења летачке посаде током лета. Ако је то случај, задужења би требало да буду јасно прецизирана да би се избегла забуна око расподеле задужења током лета. Ово је посебно важно у ситуацији када се догађаји одвијају великом брзином и када је хеликоптер близу тла, као на пример у току полетања и коначног приступања слетању.

ц. Имајте на уму да нисте само путник, већ да се у било ком трнутку лета од вас може затражити да преузмете контролу. У ту сврху морате бити у стању приправности у сваком тренутку у случају да дође до такве ситуације.

д. Требало би такође да имате на уму да је до несрећа долазило и када су два квалификована пилота присутна у хеликоптеру мислила да је овај други преузео контролу. Мора се успоставити начин комуникације између вас и PIC да би се у сваком датом тренутку знало ко је вођа хеликоптера. Реченица "Ја сам преузео контролу" једног пилота и одговор "Ти си преузео контролу" другог пилота су једноставни и прикладни су у ту сврху.

е. Да би се избегло одвлачење пажње или забуна PIC, потребно је да руке и стопала држите даље од команди сем у ситуацијама угрожене безбедности које налажу да преузмете контролу над хеликоптером.

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

AMC FCL 2.055

JAR-FCL 2

Систем квалитета за FTO/TRTO

(Види додатак 1а и 2 за JAR-FCL 2.055)

(Види IEM бр.1 за JAR-FCL 2.055)

1. У складу са Додатком 1а и 2 за JAR-FCL 2.055, FTO и TRTO морају, као услов за одобрење рада, установити и одржавати систем квалитета. Ово AMC утврђује циљеве таквог система и пружа средство усалашавања које указује на то који елементи морају бити укључени и како се систем може интегрисати у организацију.
2. У основи начела услова система квалитета је потреба да се установи јасна расподела улога између Власти и организација за обуку тако што ће бити извршена јасна подела између прописне и надзорне надлежности са једне и надлежности за активности везане за саму обуку са друге стране. Организације за обуку стога морају установити систем у сврху надзирања својих активности, морају бити у могућности да уоче одступања од утврђених правила и стандарда, да предузму неопходне корективне мере и на тај начин осигурају усаглашеност са прописима вазухопловних власти и сопственим условима. Добро успостављен и функционалан систем квалитета ће омогућити надзорним Властима да ефикасно врше инспекције и надзор уз оптимално коришћење ресурса.
3. Јасно је и опште прихваћено да опсег и сложеност система квалитета треба да буду показатељ величине и сложености организација за обуку и њихових активности. Циљеви и исти принципи се, међутим, примењују на било коју организацију за обуку без обзира на њихову величину и сложеност. Стога у малим и релативно малим организацијама за обуку систем квалитета може бити прилично једноставан и интегрисан у основну организацију, док је код великих организација са сложенијим активностима везаним за обуку потребно утврдити одвојену и независну организацију квалитета у оквиру целокупног организационог система.
4. Приликом одређивања величине и сложености у овом контексту важе следеће норме:
 - организације за обуку које запошљавају 5 инструктора и мање се сматрају веома малим;
 - организације за обуку које запошљавају између 6 и 20 инструктора се сматрају малим.

Приликом одређивања сложености у разматрање ће бити узети фактори као што је број типова хеликоптера који се користе за обуку, избор понуђених курсева обуке, географско подручје (нпр. употреба сателита), избор договора о обуци са другим организацијама за обуку, итд.

5. У оквиру система квалитета сваке FTO или TRTO следећих пет елемената морају бити јасно уочљиви:

- а. Одређеност политике обуке организације и стандарди обуке заједно са безбедносним стандардима летења;
 - б. Одређеност и утврђеност поделе задужења, средстава, организације и оперативних процеса који ће омогућити примену стандарда политике, обуке и безбедносних стандарда летења;
 - ц. Систем надзора којим се потврђује усаглашеност са стандардима политике, обуке и безбедносним стандардима летења;
 - д. Регистровање и документовање одступања од стандарда политике, обуке и безбедносних стандарда летења заједно са неопходним анализама, евалуацијама и кориговањем таквих одступања;
 - е. Евалуација искустава и трендова везаних за стандарде политике, обуке и безбедносне стандарде летења.
6. ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055 детаљније описује циљеве и различите елементе система квалитета, те пружа смернице за успостављање система квалитета у већим и/или сложенијим организацијама за обуку. За веома мале и мале организације важи параграф 23 из ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055.

Систем квалитета наведен у JAR-FCL или у другим JAR може бити интегрисан.

[амдт 1,01.12.00]

JAR-FCL 2

ДЕО 2

[АМС FCL 2.055(d)]

Одобрење курса на даљину модуларног теоретског знања

(Види JAR-FCL 2.055(d))

(Види Додатак 3 за JAR-FCL 2.055)

(Види Додатак 1 за JAR-FCL 2.130 и 2.135)

(Види Додатак 1 за JAR-FCL 2.160 и 2.165(a)(3))

(Види Додатак 3 за JAR-FCL 2.205)

(Види Додатак 3 за JAR-FCL 2.055)

(Види Додатак 3 за JAR-FCL 2.285)

ОПШТЕ

1. Обука модуларног теоретског знања се може спровести у циљу испуњавања услова за издавање дозволе за PPL, CPL, IR и ATPPL или прве дозволе за вишемоторни хеликоптер са једним пилотом. Одобрени курсеви на даљину могу бити понуђени као део обуке теоретског знања на дискреционо право Власти.

ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ

2. FTO на располагању имају велики број метода за презентовање градива курса. Неопходно је, међутим, да FTO воде рачуна о опсежности белешки у циљу обезбеђивања задовољавајућег образовног напретка и поштовања временских ограничења наведених у JAR-FCL за успешан завршетак модуларних курсева.
3. Следе упутства за планирање за FTO које су у фази развијања курсева на даљину поред постојећих модуларних курсева:
 - а. Препоставка да ће ученик учити најмање 15 сати недељно;
 - б. Индикацију кроз целокупно градиво о томе шта чини предвиђено недељно градиво;
 - ц. Препоручена структура курса и редослед предавања одобрених од стране Власти;
 - д. По један тест за утврђивање напретка за сваки предмет након сваких 15 сати учења који треба поднети на увид FTO ради процене. Додатне тестове самопроцене би требало урадити након сваких 5 до 10 сати учења.
 - е. одговарајући термини за консултације током читавог курса када се ученик може консултовати са инструктором путем телефона, електронске поште или Интернета.
 - ф. Критеријум оцењивања којим се утврђује да ли је ученик усвојио предвиђене елементе курса по стандарду који ће му, на основу одлуке шефа обуке или CGI, омогућити да приступи JAR-FCL полагању теоретских испита са добрим изгледима за успех.
 - г. У случају да FTO обезбеди курс на даљину користећи I.T. решења, нпр. Интернет, инструктор би трало да надзире напредак ученика помоћу одговарајући средстава.]

[Амдт. 3,01.09.03]

ОДЕЉАК 2

JAR-FCL 2

ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055 **Системи квалитета за FTO/TRTO** **(Види AMC FCL 2.055)**

УВОД

Свака FTO/TRTO би требало да установи основу квалитета и примењује технике за решавање проблема за покретање процеса. Познавање процеса мерења, одређивања и коначно постизања квалитета приликом тренинга и едукације је од основног значаја.

Сврха овог ИЕМ је да пружи информације и упутства организацијама за обуку како установити Систем квалитета који омогућава усклађеност са Додатком 1а JAR-FCL 2.055, део 3 и Додатком 2 JAR-FCL 2.055, део 3 (Системи квалитета).

У циљу усклађивања са Додатком 1а JAR-FCL 2.055, део 3 и Додатком 2 JAR-FCL 2.055, део 3, FTO/TRTO би требало да установи систем квалитета у складу са упутствима и информацијама које се налазе у наредним параграфима.

СИСТЕМИ КВАЛИТЕТА ЗА FTO/TRTO

1 Терминологија

Одговорни руководиоцац

Особа одобрена од стране ваздухопловних власти која је овлашћена да обезбеди да се све активности везане за обуку могу финансирати и спровести у складу са стандардима које прописују ваздухопловне власти и додатним захтевима које дефинише FTO/TRTO.

Квалитет

Целокупност обележја и карактеристика производа или услуге које се односе на способност да се задовоље наведене или имплициране потребе.

Осигурање квалитета

Све планске или систематске мере неопходне да се обезбеди одговарајућа увереност да све активности везане за обуку задовољавају наведене захтеве, укључујући и захтеве прецизиране у одговарајућим приручницима од стране FTO/TRTO.

Руководилац квалитета

Руководилац, одобрен од стране ваздухопловних власти, одговоран за управљање системом квалитета који надгледа извршење одредби и изриче корективне мере.

Приручник квалитета

Документ који садржи релевантне информације везане за систем квалитета авио-превозиоца програм осигурања квалитета.

Контрола квалитета

Систематично и независно испитивање којим се утврђује усклађеност активности везаних за квалитет и њихових резултата са планским одредама, ефикасна примена тих одредби и прикладност за постизање задатих циљева.

2 Политика и стратегија квалитета

Нужно је да FTO/TRTO образложи како организација формулише, ефикасно користи и врши преглед своје политике и стратегије и спроводи их у дело. Руководилац обуке је у обавези да састави формални писани извештај о политици квалитета у коме су изложени циљеви система квалитета. Политика квалитета би требало да буде одраз постигнућа и континуиране усаглашености са одговарајућим деловима JAR-FCL заједно са било којим додатним стандардима прецизираним од стране FTO/TRTO.

Одговорни руководилац сноси крајњу одговорност за систем квалитета укључујући учесталост, осмишљавање и структуру активности везаних за процену интерног руководства.

JAR-FCL 2

ДЕО 2

ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055

3 Сврха система квалитета

Примена и употреба система квалитета ће омогућити да FTO/TRTO надзире услашеност са релевантним деловима JAR-FCL, Оперативним приручником, Приручником за обуку и било којим другим стандардима установљеним од стране FTO/TRTO или Власти са циљем осигуравања безбедне и ефикасне обуке.

4 Руководилац квалитета

- 4.1 Примарна улога руководиоца квалитета је да, надзирући активности у области обуке, верификује да су стандарди које налажу Власти, или било који додатни услови установљени од стране FTO/TRTO, спроведени у складу са прописима под надзором руководиоца центра за обуку, руководиоца практичне обуке и руководиоца теоријске обуке.
- 4.2 Руководилац квалитета је одговоран да гарантује да се систем осигурања квалитета примењује, одржава и непрекидно оцењује и унапређује у складу са прописима. Руководилац квалитета и трбало да:
 - има омогућен директан приступ руководиоцу центра за обуку;
 - има директан приступ свим деловима FTO/TRTO организације.
- 4.3 У случају малих или веома малих FTO/TRTO, једна особа може вршити дужност руководиоца центра за обуку и руководиоца квалитета. У том случају, међутим, провере квалитета мора спроводити независно особље. У организацијама за обуку које нуде интересану обуку руководилац квалитета не и требало да врши дужност руководиоца центра за обуку, руководиоца практичне обуке и руководиоца теоријске обуке.

5 Систем квалитета

- 5.1 Систем квалитета FTO/TRTO и требало да обезбеди усаглашеност и подударност са условима активности везаних за обуку, стандардима и процедурама.
- 5.2 FTO/TRTO би требало да прцизира основну структуру система квалитета примењиву на све спроведене активности везане за обуку.
- 5.3 Систем квалитета и требало да буде структуриран у складу са величином FTO/TRTO и слољеношћу обуке која ће бити надзирана.

6 Опсег деловања

Систем квалитета би требало да се односи на следеће:

- 6.1 Руководство;
- 6.2 Политика и стратегија;
- 6.3 Процеси;
- 6.4 Прописи JAR-FCL;
- 6.5 Додатни стандарди и процедуре обуке назначени од стране FTO/TRTO;
- 6.6 Организациона структура FTO/TRTO;
- 6.7 Одговорност за развој, установљивање и управљање системом квалитета;
- 6.8 Документацију, укључујући приручнике, извештаје и белешке;
- 6.9 Програм осигурања квалитета;
- 6.10 Неопходни финансијски, материјални и људски ресурси;
- 6.11 Услови обуке;
- 6.12 Задовољство кандидата.

7 Систем повратне спреге информација

Систем квалитета би требало да укључује систем повратне спреге информација да би се осигурало одређивање и брза примена корективних мера. Систем повратне спреге информација би такође требало да прецизира особу која је надлежна за отклањање недоследности и неусаглашености у сваком датом случају и процедуре које треба спровести уколико корективне мере нису успешно предузете у оквиру задатог временског рока.

8 Документација

Документација од значаја укључује релевантне делове/део приручника за обуку и оперативно приручника, који могу бити садржани у оквиру засеног приручника за управљање квалитетом.

8.1 У документацију од значаја спада и следеће:

Политика квалитета;
Терминологија;
Прецизирани стандарди обуке;
Опис организације;
Додела дужности и одговорности;
Процедуре обуке које обезбеђују усаглашеност са прописима;

8.2 Програм осигурања квалитета који одражава:

Распоред процеса надзора;
Процедуре провере;
Процедуре извештавања;
Follow-up and corrective action procedures;
Систем бележења;
Наставни програм обуке; и
Контрола докумената.

9 Програм осигурања квалитета

Програм осигурања квалитета би требало да садржи све планиране и систематске мере неопходне да се пружи увереност да је целокупна обука спроведена у складу са важећим условима, стандардима и процедурама.

10 Инспекција квалитета

Примарна сврха инспекције квалитета је провера одређеног догађаја /мере/документа итд. да би се установило да ли се приликом одређеног догађаја поступало у складу са прописаним процедурама обуке и условима и да ли је испуњен тражени стандард.

Типичне области подожне инспекцији квалитета су:
Летење и теоријска обука;
Одржавање;
Технички стандарди; и
Стандарди обуке.

11 Ревизија

Провера је систематско и независно упоређивање начина извођења обуке у односу на начин извођења обуке који налажу прописане процедуре обуке.

Провере би требало да укључују најмање следеће процедуре и процесе за утврђивање квалитета:

Објашњење о опсежности провере;
Планирање и припрема;
Сакупљање и бележење доказа; и
Анализа података.

Различите технике које чине проверу ефикасном су:

Обављање разговора и дискусије са запосленим особљем;
Преглед издатих докумената;
Испитивање адекватног узорка белешки;
Присуствовање активностима које сачињавају обуку; и
Чување докумената и бележење примедби.

12 Провериоци

FTO/TRTO би требало да одлучи, у зависности од сложености обуке, да ли ће за проверу употребити тим проверилаца или појединачног провериоца. У сваком случају, провериоци или тим проверилаца морају поседовати одговарајућу обуку и оперативно искуство.

Одговорности проверилаца морају бити прецизно дефинисане у одговарајућој документацији.

13 Независност провериоца

Провериоци не смеју свакодневно имати додир са оперативним активностима и активностима везаним за одржавање које треба проверити. FTO/TRTO може, поред коришћења услуга стално запосленог особља које припада независном одељењу за проверу квалитета, обавити праћење и тако што ће искористити услуге хонорарних проверилаца.

FTO/TRTO чија структура и величина не оправдавају запошљавање провериоца са пуним радним временом, могу извршити проверу користећи хонорарно особље из сопствене организације или из спољних извора под условима договора прихватљивим од стране Власти.

FTO/TRTO мора развити одговарајуће процедуре које ће осигурати да особе директно задужене за активности које ће бити проверене не буду одређене за члана тима проверилаца. У случају када се користе услуге спољних проверилаца, неопходно је да је спољни стручњак упознат са врстом обуке коју FTO/TRTO спроводи.

Систем осигурања квалитета сваке FTO/TRTO би требало да у оквиру компаније одреде особе које имају искуство, надлежност и овлашћење да:

- Спроводе инспекцију и проверу квалитета у склопу текућег осигурања квалитета;
- Уоче и забележе проблеме и резултате истраживања, као и доказе неопходне за потврђивање истих;
- Обезбеде или препоруче решења;
- Верификују да су решења примењена у оквиру задатих временских рокова;
- Одговорни су директно руководиоцу квалитета.

14 Опсег провере

FTO/TRTO су дужне да надзиру усалашеност са приручником за обуку и оперативним приручником које су одредили да би осигурале безбедан и ефикасан тренинг. Притом требало би надгледати, када је потребно:

- (а) Организацију;
- (б) Планове и циљеве;
- (ц) Процедуре обуке;
- (д) Безбедност приликом летења;
- (е) Приручнике, дневнике и белешке;
- (ф) Ограничења времена на дужности и летења;
- (г) Услови за одмор, и распоређивање;
- (х) Одржавање хеликоптера и ОПЕРАТИОНС ИНТЕРФАЦЕ
- (и) Програм одржавања и обнављање пловидбености;
- (ј) Управљање Директивама пловидбености;
- (к) Степен ефикасности одржавања.

15 Заказивање ревизија

Програм осигурања квалитета би требало да укључује дефинисан распоред провера и периодични циклус оцењивања. Распоред би требало да буде флексибилан и омогући незаказане провере када се за тим уочи потреба. Накнадне провере би

требало заказати када јенеопходно верификовати да је корективна мера успешно примењена.

FTO/TRTO би требало да утврди распоред провера које ће бити извршене током одређеног периода календарске године. Сви аспекти обуке би требало да буду оцењени у току периода од 12 месеци у складу са програмом, осим у случају када је одобрен продужетак периода провере како је објашњено у даљем тексту.

FTO/TRTO може повећати учесталост својих провера на дискреционо право, али не би требало да смање учесталост без одобрења Власти. Сматра се да за било коју проверу није прихватљиво одобрити период дужи од 24 месеца.

Приликом одређивања распореда провере од стране FTO/TRTO, требало би размотрити значајне измене у оквиру руководства, организације, обуке или технологије, као и промене прописаних услова.

16 Надзор и корективне мере

Циљ надзора у оквиру система квалитета је првенствено испитивање и оцена ефикасности истог чиме се потврђује стална/непрестана усаглашеност са дефинисаном политиком и стандардима обуке. Надзор се заснива на инспекцијама квалитета, проверама, корективним мерама и поновним проверама. FTO/TRTO би требало да утврди и објави процедуру провере квалитета за непрекидни надзор усаглашености са прописима. Надзор би за циљ требало да има уклањање узрока незадовољавајућег учинка.

О свакој откривеној неусаглашености треба обавестити руководиоца надлежног за спровођење корективних мера или, ако је потребно, одговорног руководиоца. Такве неусаглашености треба заележити, у сврху даље истраге, да би се утврдили узроци и омогућила препорука одоварајућих корективних мера.

Програм осигурања квалитета и требало да укључује процедуре да би се осигурало да су корективне мере развијене као одговор на резултате провере. Овакве процедуре квалитета би требало да служе за надзор ефикасности и спровођења мера. Надлежност и одговорност за спровођење корективних мера унутар организације додељује се одељењу наведеном у извештају који прецизира нађену неусалашеност. Одговорни руководиоца има крајњу одговорност да, уз помоћ руководиоца/руководиоце квалитета, осигура да је корективна мера довела до поновне усалашености са стандардима које прописују Власти и било којим додатним условима установљеним од стране FTO/TRTO.

17 Корективне мере

Након инспекције/провере квалитета FTO/TRTO би трало да одреди:

- (а) Озбиљност резултата и потребу за тренутним корективним мерама;
- (б) Порекло резултата;

- (ц) Које корективне мере су потребне да се осигура да се неусаглашеност не понови;
- (д) Распоред за спровођење корективних мера;
- (е) Одређивање појединаца или одељења одговорних за примену корективних мера;
- (ф) Додељивање одговарајућих ресурса од стране одговорног руководиоца.

JAR-FCL 2

ДЕО 2

ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055(наставак)

- 17.1 Руководилац квалитета би требало да:
 - 17.1.1 Верификује да су од стране надлежног руководиоца предузете корективне мере као одговор на нађену неусаглашеност;
 - 17.1.2 Верификује да корективне мере садрже елементе наведене у параграфу 16;
 - 17.1.3 Надзире примену и спровођење корективних мера;
 - 17.1.4 Достави руководству независну процену корективних мера, примене и спровођења истих;
 - 17.1.5 Оцени ефикасност корективних мера путем поновне провере.

18 Оцена руководства

Оцена руководства је разложен, систематичан документовано оцењивање које врши руководство, а односи се на систем квалитета, политику обуке и процедуре, и требало би да размотри:

Резултате инспекција квалитета, провера и осталих показатеља; као и целокупну ефикасност организације руководства у постизању задатих циљева.

Оцена руководства би требало да идентификује трендове и, уколико је то могуће, спречи неусаглашености у будућности. Закључак и препоруке које су резултат оцене требало би предати у писаној форми руководиоцу надлежном за њихово спровођење. Надлежни руководилац би требало да буде особа овлашћена за решавање проблема и спровођење мера.

Одговорни руководилац доноси одлуку о учесталости, форми и структури активности везаних за оцену интерног руководства.

19 Бележење података

FTO/TRTO би требало да води прецизне, свеобухватне и приступачне белешке које документирају резултате програма осигурања квалитета. Белешке су основни подаци који FTO/TRTO омогућују да анализира и утврди главне узроке неусаглашености, тако да је могуће одредити и касније отклонити неусаглашености.

Следеће белешке треба чувати у периоду од 5 година:

Распореди провера;

Извештаји инспекције квалитета и провера;
Мере предузете као одговор на нађене неусаглашености;
Извештаји о коректвним мерама;
Поновне провере и завршни извештаји;
Извештаје оцене руководства.

20 **Надлежност осигурања квалитета за подизвођаче обуке**

FTO/TRTO може одлучити да извршење одређених активности повери спољним организацијама које морају бити одорене од стране Власти.

Крајњу одговорност за обуку коју спроводи подизвођач обуке увек сноси FTO/TRTO. Између FTO/TRTO и подизвођача обуке би требало да постоји писани уговор у коме се јасно прецизирају услуге везане за безедност и неопходни квалитет. Активности подизвођача обуке везане за безедност, а које су од значаја за уговор, требало би да буду садржане у програму осигурања квалитета FTO/TRTO.

FTO/TRTO би требало се осигура да подизвођач обуке поседује неопходна овлашћења/одобрења када је то потребно и ресурсе и компетенност да изврши задужења. У случају да FTO/TRTO од подизвођача обуке захтева изводи активности које превазилазе његово овлашћење/одобрење, FTO/TRTO је одговорна да се осигурање квалитета подизвођача обуке побрине за додатне услове.

JAR-FCL 2

ДЕО 2

ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055(наставак)

21 **Обука система квалитета**

Правилна и детаљна обука је неопходна за постизање оптимално квалитета у оквиру сваке организације. Да би се постигли значајни резултати приликом такве обуке, потребно је да се FTO/TRTO побрине да читаво особље разуме циљеве који су изложени у приручнику квалитета.

Задужени за управљање системом квалитета морају проћи обуку која обухвата:

Упознавање са концептом система квалитета;
Управљање квалитетом;
Концепт осигурања квалитета;
Приручнике квалитета;
Технике провере;
Извештавање и бележење; и
Начин на који ће систем квалитета функционисати у FTO/TRTO.

Треба обезбедити време за обуку сваког појединца укљученог у управљање квалитетом и за информисање остатка запослених. Расподела времена и ресурса би требало да се одвија у складу са величином и сложенешћу операције у питању.

22 Извори обуке

Установе за интернационалне или националне стандарде нуде курсеве управљања квалитетом и FTO/TRTO би требало да размотри да ли ће такве курсеве понудити појединцима који ће учествовати у управљању системима квалитета. Организације са довољним бројем одговарајуће квалификованог особља би требало да размотре самостално спровођење обуке.

23 Систем квалитета за мале/веома мале организације

Услови за установљавање и документовање система квалитета, као и за запошљавање руководиоца квалитета, важе за све FTO/TRTO.

Сложени системи квалитета могу бити неадекватни за мале или веома мале FTO/TRTO и административни напор потребан да се осмисле приручници и процедуре квалитета за сложен систем може премашити њихове ресурсе. Прихватљиво је стога да такве FTO/TRTO установе систем квалитета који одговара обиму и сложености њихове обуке и да распореди ресурсе у складу са истим.

За мале и веома мале FTO/TRTO може бити погодно да осмисле програм осигурања квалитета који укључује листу провере. Листа провере би требало да је у складу са распоредом који налаже проверу свих ставки листе у оквиру задатог временског рока, уз извештај који потврђује завршетак периодичне провере од стране врховног руководства. Пожељно је повремено спровести независну проверу садржаја листе провере и постинућа осигурања квалитета.

Мале FTO/TRTO могу одлучити да користе интерне или спољне провериоце или и једне и друге. У таквим околостима прихватљиво је да спољни стручњаци и/или квалификоване организације одављају провере квалитета у име руководиоца квалитета.

Ако функцију независне провере квалитета врши спољни проверилац, распоред провере мора бити приказан у одговарајућој документацији.

Без обзира на врсту склопљеног уговора, FTO/TRTO задржава крајњу одговорност за систем квалитета и посебно за вршење поновне провере корективних мера.

JAR-FCL 2

ДЕО 2

ИЕМ бр.3 за JAR-FCL 2.055

Организације за летачку обуку за пилотске дозволе и овлашћења

(Види додатак 1а и 2 за JAR-FCL 2.055)

[(Види ИЕМ бр.4 за JAR-FCL 2.055)]

ПРИРУЧНИК ЗА ОБУКУ

Приручници за обуку који се користе у **ИЕМ бр.1 за JAR-FCL 2.055**

FTO која спроводи одобрене интегрисане или модуларне курсеве летачке обуке требало би да садрже следеће:

1. Део - План обуке

Циљ курса(АТР(Н), CPL/IR(Н), CPL(Н) редом)	Извештај о томе шта се очекује да ученик зна као резултат обуке, о нивоу достигнућа и о ограничењима обуке на које треба обратити пажњу.
Предуслови за упис	Минимална старосна граница, образовни услови(укључујући знање језика), здравствени услови. Било који појединачни услови захтевани од стране државе.
Одобрење претходног искуства	Мора бити добијено од стране Власти пре почетка обуке.
Наставни програм обуке	Наставни програм летења (једномоторни), наставни програм летења (вишемоторни), наставни програм за обуку летења на уређају и наставни програм теоријско знања.
Време трајања и укупно трајање, дато у недељама, за сваки наставни програм	Организација курса и интеграција времена наставног програма.
Програм обуке	Општа организација дневног и недељног програма обуку летења, теоријску обуку и обуку летења на уређају. Ограничења услед лоших временских услова. Ограничења програма у смислу максималног времена обуке ученика (летење, теоријско знање, обука на уређају), нпр. дневно/недељно/месечно. Ограничења по питању времена дужности ученика. Трајање летова на дуплој команди и самосталних летова у различитим фазама обуке. Максималан број сати летења у сваком дану/ноћи; максималан број летова на обуци у сваком дану/ноћи. Минимално трајање одмора између две дужности.
Белешке о обуци	Правила за сигурност белешки и доумената. Белешке о присуствовању. Образац по коме треба водити белешке.

	<p>Лица одговорна за проверу белешки и дневника лета ученика. Карактер и учесталост провера белешки. Стандардизација уноса белешки о обуци. Правила која се односе на уносе у дневнике лета.</p>
Безбедносна обука	<p>Индивидуалне одговорности. Основне вежбе. Вежбе у случају опасности (учесталост). Двоструке провере (учесталост у различитим фазама обуке). Услов пре првог самосталног дневног/ноћног/навигацијског лета итд.</p>
Тестови и испити	<p>Летење (а) Провере степена напретка (б) квалификациони тестови</p> <p>Теоријско знање (а) Провере степена напретка (б) Квалификациони испити</p> <p>Овлашћење за тест. Правила за додатну обуку пре поновног тестирања. Извештаји и белешке тестирања. Процедуре за припрему писменог испита, карактер питања и оцењивања, стандард који је неопходно задовољити за "пролаз на тесту". Процедуре за анализу и преглед питања и замену испитни питања. Процедуре за поновно полагање испита.</p>
Ефикасност обуке	<p>Индивидуалне одговорности. Генерална оцена. Сарадња између одељења. Уочавање незадовољавајућег степена напретка (индивидуални ученици). Мере предузете у циљу побољшања незадовољавајућег степена напретка. Процедура промене инструктора. Максимални број промена инструктора по ученику. Интерни систем повратне спреге информација за откривање недостатака у обуци. Процедуре за суспендовање ученика са обуке. Дисциплина. Извештавање и документација.</p>
Стандарди и ниво достигнућа у различитим фазама обуке	<p>Индивидуалне одговорности. Стандардизација. Услови и процедуре стандардизације. Примена критеријума приликом тестирања.</p>

2. Део - Брифинг и ваздушне вежбе

Ваздушне вежбе	Детаљан извештај спецификација садржаја сви планираних ваздушних вежби датих редоследом којим ће бити извођене са насловима и поднасловима. Требало би да буду исте као и спецификације ваздушни вежби за курс овлашћења за инструктора летења.
Листа кратког прегледа ваздушних вежби	Скраћена листа наведених вежби у којој су дати само наслови и поднаслови ради кратког прегледа, пожељно у виду флип картица којима се инструкторима летења олакшава њихова свакодневна употреба.
Структура курса-Фаза тренинга	Извештај о подели курса на фазе, знацима о подели извођења ваздушних вежби по фазама која ће омогућити најпогоднији редослед учења и одговарајућу учесталост понављања основних вежби(вежбе у случају опасности). Уз то, треба назначити сате предвиђене за наставни програм за сваку фазу и за групе вежби у оквиру сваке фазе, као и време погодно за спровођење тестова.
Интеграција наставног програма у структуру курса	Начин на који ће теоријско знање, обука летења на уређају и обука летења бити интегрисани тако да су ученици током извођења ваздушних вежби способни да примене знање стечено приликом теоријске обуке и обуке летења на уређају.
Степен напретка ученика	Непоходни степен напретка ученика који укључује кратак, али прецизан извештај о томе шта се од ученика очекује да зна и стандард стручности који мора достићи да би прешао у наредну фазу ваздушних вежби. Ту су укључени и захтеви минималног искуства изражени у сатима, задовољавајуће извођење вежбе, итд. по потреби пред извођење значајних вежби, нпр. ноћно летење.
Образовне методе	Захтеви ФТО, посебно везано за брифинг пре и након лета, придржавање наставног програма и спецификација обуке, овлашћења самостални летова, итд.
Тестови степена напретка	Инструкције дате испитивачком особљу које се тичу спровођења и документовања свих тестова степена напретка.
Речник стручних термина	Дефинисање значајних термина по потреби.
Додаци	Обрасци извештаја о тесту степена напретка. Обрасци извештаја о испиту стручности ФТО уверења о искуству, стручности, итд. по потреби.

3. Део - Обука летења на уређају за симулирано летење

Структура је генерално иста као и за 2. Део.

4. Део- Теоријска обука

Структура је генерално иста као и за 2. Део, али уз спецификације и циљеве обуке за сваку наставну јединицу. Засебни планови лекција у којима се наводе конкретна средства доступна за обуку.

ОПЕРАТИВНИ ПРИРУЧНИК

Оперативни приручник који се користи у FTO која спроводи одобрене интегрисане или модуларне курсеве обуке летења садржи:

(а) Опште

- Списак и опис свих књига од којих се састоји Оперативни приручник
- Администрација (дужност и управљање)
- Одговорности (целокупно управљачко и административно особље)
- Дисциплина ученика и дисциплинске мере
- Одобрење/ауторизација летова
- Припрема програма летења (ограничење броја хеликоптера услед лоших временских услова
- Командовање хеликоптером
- Одговорности вође хеликоптера
- Превоз путника
- Документација хеликоптера
- Задржавање докумената
- Квалификације летачке посаде (дозволе и овлашћења)
- Продужење (здравствена уверења и овлашћења)
- Период летења на дужности и ограничења времена летења (инструктори летења)
- Период летења на дужности и ограничења времена летења (ученици)
- Одмори (инструктори летења)
- Одмори (ученици)
- Пилотски дневници
- Планирање лета (опште)
- Безбедност (опште) – опрема, радио надзор, опасности, удеси и незгоде (укључујући извештаје), сигурносни пилоти, итд.

(б) Теничке

- Описни извештаји хеликоптера
- Руковање хеликоптером (укључујући листе провере, ограничења, одржавање хеликоптера и дневнике техничке исправности у складу са одговарајућим JAR, итд.)
- Процедуре у случају опасности
- Уређаји за радио навигацију
- Прихватљиви недостаци (у складу са основном листом минималне опреме(MMEL), ако је доступна)

(ц) Рута

- Карактеристике (законски прописи, узлетање, рута, слетање, итд.)
- Планирање лета (товарни листови, маса, положај тежишта, ограничења)

- Минимални метеоролошки услови (инструктори летења)
 - Минимални метеоролошки услови (ученици- у различитим фазама обуке)
 - Руте/подручја обуке
- (д) Обука особља
- Постављење одговорних за стандарде/стручност летачког особља
 - Почетна обука
 - Додатна обука
 - Стандардизациона обука
 - Напредна обука
 - ФТО процена стандарда особља

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

ПЕМ бр.4 за JAR-FCL 2.055

Преглед кредита обуке летења на симулатору за налет са инструктором на курсевима за обуку летења на хеликоптеру

		АТР(Н) интегрисана			СТР кредит
	Летење са инструктором	Самостално летење	SPIC	Укупно време налета	FS, FNPT I,II,III
Визуелно	75 сати	15 сати	40 сати	130 сати	30сати FS C/D ниво или 20сати FNPT II,III
Инструментално	35 сати	-	15 сати	50 сати	20сати FS, FNPT II,III или 10сати FNPT I
МСС	15 сати	-	-	15 сати	15сати FS, FNPT II,III(МСС)
Укупно	125 сати	70 сати		195сати	65сати FS или 55сати FNPT II,III или 10сати FNPT I
		CPL(Н) интегрисана			
	Летење са инструктором	Самостално летење	SPIC	Укупно	FS, FNPT I,II,III
Визуелно	90 сати	15 сати	20 сати	125 сати	40сати FS C/D ниво или 30сати FNPT II,III
Инструментално	10 сати	-	-	10 сати	5сати FS, FNPT I,II,III
Укупно	100 сати	35сати		135 сати	45сати FS или 35сати FNPT II,III или 5сати FNPT I
		CPL(Н) модуларна			
	Летење са инструктором	Самостално летење	SPIC	Укупно	FS, FNPT I,II,III
Визуелно	20сати	-	-	20 сати	5сати FS, FNPT II,III
Инструментално	10 сати	-	-	10 сати	5сати FS, FNPT I,II,III
Укупно	30 сати	-	-	30 сати *	10сати FS, FNPT II,III или 5сати FNPT I
		IR(Н) модуларна			
	Летење са инструктором	Самостално летење	SPIC	Укупно	FS, FNPT I,II,III
Једномоторни	50 сати	-	-	50 сати	35сати FS, FNPT II,III или 20сати FNPT I
Вишемоторни	55 сати	-	-	55 сати	40сати FS, FNPT II,III или 20сати FNPT I
		МСС(Н) модуларна			
	Летење са инструктором	Самостално летење	SPIC	Укупно	FS, FNPT I,II,III
МСС	20 сати	-	-	20 сати	20сати FS, FNPT II,III(МСС)

Важно:

Кредити FNPT I означавају кредите за FNPT I авиона или FNPT I хеликоптера или авиона.

Пре почетка CPL(Н) модуларног курса кандидат мора:

а) бити имаоц PPL(H) издате у складу са ICAO анексом 1;

б) имати 155 сати летења као пилот хеликоптера, или 105 сати летења као пилот хеликоптера ако је имаоц CPL(A), или 135 сати летења као пилот еликоптера ако је имаоц PPL(A).]

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

АМС/ЕМ – ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ЛЕТЕЊЕ НА ТИПУ

ЕМ FCL 2.240(б)(1)

АТPL/овлашћење за летење на типу/практични испит и провера стручности на вишепилотним хеликоперима

Види JAR-FCL 2.240

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ И ИЗВЕШТАЈ

Презиме кандидата		Име	
Тип дозволе		Број	
Држава	Овлашћење за летење на типу као вођа ваздуоплова/копилот*	Потпис кандидата	
Вишемоторни хеликоптер		Провера стручности	
Белешке о обуци		Овлашћење за летење на типу	
Практични испит		АТPL(Н)	

Задовољавајући завршетак обуке за летење на типу у складу са наведеним затевима се потврђује следећим:

1	Теоријска обука за издавање овлашћења за летење на типу изведена у периоду		
Од:	До:	У:	
Добијена оцена:	%(пролазна оцена 75%):	Тип и број дозволе:	
Потпис инструктора		Име штампаним словима	

2	Симулатор летења (тип хеликоптера):	Три или више осовина	ДА*	НЕ*	Спреман за употребу и кориштен
Произвођач симулатора летења:		Кретање/систем			
Управљач симулатором летења:		Визуелни уређај:	ДА*	НЕ*	
Укупно време обуке на командама:					
Инструментални приступ аеродромима до прописане висине од:		Потпис инструктора/испитивача* за летење на типу:			
Место/датум/време:					
Тип и број дозволе:		Име штампаним словима:			

3	Летачка обука:	
Тип хеликоптера:	Регистрација:	Време летења за командама:
Узлетања:	Слетања:	Аеродроми/места за обуку(узлетања, прилази

		и слетања)
Место и датум:		Потпис инструктора/испитивача* за летење на типу:
Тип и број дозволе:		Име штампаним словима:

4	Стручни испит/Провера стручности Примедба: ако кандидат не положи, испитивач наводи разлоге	Положио*	Пао*	SIM/Регистрација ваздухоплова:
Место и датум:				Тип и број дозволе:
Потпис овлашћеног испитивача*:				Име штампаним словима:

**обрисати по потреби*

IEM FCL 2.240(б)(2)

Овлашћење за летење на типу/практични испит и провера стручности на једномоторним хеликоптерима са једним пилотом и додаток за PPL и CPL практични испит на вишемоторним еликоптерима са једним пилотом
Види JAR-FCL 2.240

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ И ИЗВЕШТАЈ

Презиме кандидата		Име	
Тип дозволе		Број	
Држава		Потпис кандидата	
Хеликоптер		Провера стручности	
Белешке о обуци		Овлашћење за летење на типу	
Практични испит			

Задовољавајући завршетак обуке за летење на типу у складу са наведеним затевима се потврђује следећим:

1	Теоријска обука за издавање овлашћења за летење на типу изведена у периоду		
Од:	До:	У:	
Добијена оцена:	%(пролазна оцена 75%):	Тип и број дозволе:	
Потпис инструктора		Име штампаним словима	

2	Симулатор летења (тип хеликоптера):	Три или више осовина	ДА*	НЕ*	Спреман за употребу и кориштен
Произвођач симулатора летења:		Кретање/систем			
Управљач симулатором летења:		Визуелни уређај:	ДА*	НЕ*	
Укупно време обуке на командама:					
Инструментални приступ аеродромима до прописане висине од:		Потпис инструктора/испитивача* за летење на типу:			
Место/датум/време:					
Тип и број дозволе:		Име штампаним словима:			

3	Летачка обука:	
Тип хеликоптера:	Регистрација:	Време летења за командама:
Узлетања:	Слетања:	Аеродроми/места за обуку(узлетања, прилази и слетања)
Место и датум:		Потпис инструктора/испитивача* за летење на типу:

Тип и број дозволе:		Име штампаним словима:
---------------------	--	------------------------

4	Стручни испит/Провера стручности Примедба: ако кандидат не положи, испитивач наводи разлоге	Положио*	Пао*	SIM/Регистрација ваздухоплова:
Место и датум:				Тип и број дозволе:
Потпис овлашћеног испитивача*:				Име штампаним словима:

**обрисати по потреби*

PEM FCL 2.080

Бележење времена лета

ЈАА

Заједничке ваздухопловне власти

ДНЕВНИК ПИЛОТА

Име имаоца:

Број дозволе имаоца:

АДРЕСА ИМАОЦА:	
	(место за промену адресе)
(место за промену адресе)	(место за промену адресе)
(место за промену адресе)	(место за промену адресе)

ИЕМ FCL 2.080 (наставак)

9				10						11			12			
Услови под којима је извршен лет				Време вршења дужности пилота						Сесија синтетичких уређаја за обуку			Напомене и овлашћења			
Ноћ	IFR			Вођа ваздухоплова		Ко-пилот		Летење на дуплој команди		Инструктор летења		Датум (дан, месец, година)		Тип	Укупно време сесије	
Укупно на овој страни															Потврђујем да су уноси у овај дневник истинити	
Укупно на предходним странама																_____
Укупно време																ПОТПИС ПИЛОТА

Други део

JAR – FCL 2

УПУТСТВА ЗА УПОТРЕБУ

1. JAR – FCL 1.080 и JAR – FCL 2.080 захтева од чланова посаде са дозволом да бележе детаље свих обављених летова у формату који је прихваћен од стране Националних ваздухопловних власти које су одговорне за дозволу и издавање овлашћења. Овај дневник омогућава пилотима који поседују дозволу, да бележе искуства летења на начин који ће олакшати овај процес док ће истовремено пружити трајан запис о летењу власника дозволе. Пилотима који иначе управљају авионима и хеликоптерима или другим врстама ваздухоплова, препоручује се да воде одвојене дневнике за сваки тип лета.
2. Чланови посаде треба да унесу податке у дневник у најкраћем могућем року, након сваког обављеног лета. Сви уноси у дневник треба да буду уписани мастилом или неизбрисивом оловком.
3. Појединости сваког лета, током којег се чланови посаде са дозволом понашају као чланови оперативне посаде ваздухоплова, треба да се евидентирају у одговарајуће колоне користећи један ред за сваки лет, при чему, ако ваздухоплов обавља неколико летова током истог дана, враћајући се сваком приликом на исто место поласка и ако интервал између узастопних летова не прелази тридесет минута, таква серија летова се може забележити као један унос.
4. Време лета се бележи од тренутка када ваздухоплов започне кретање сопственим погоним у циљу узлетања, до тренутка када се ваздухоплов потпуно заустави након слетања (видети JAR – FCL 2.001).
5. У случају када су два или више пилота чланови оперативне посаде ваздухоплова, један од њих треба, пре почетка лета, да буде одређен од стране оператера као “капетан” ваздухоплова, у складу са JAR – OPS, који може да повери вођење лета другом одговарајућем квалификованом пилоту. Сва летења која пилот обавља као капетан, уписују се у дневник као “вођа ваздухоплова”. Пилот који лети као “вођа ваздухоплова под надзором” или “ученик-вођа ваздухоплова” треба да унесе времена летења као “вођа ваздухоплова”, с тим да сви такви уноси треба да буду оверени од стране капетана или инструктора летења у колони “Напомене” у дневнику.
6. Напомене о бележењу времена лета:
 - Колона 1: унети датум (дан, месец, година) када лет почиње.
 - Колона 2/3: унети место поласка и дестинацију, било пун назив или као међународно препознатљиве ознаке, три или четири слова. Сва времена морају бити у складу са Универзалним координираним временом.
 - Колона 5: назначити да ли је лет био са једним или више пилота; за лет са једним пилотом, да ли је у питању једно моторни или више моторни.

1	2		3		4		5			6		7		8
Датум (дан, месец, година)	Одлазак		Долазак		Ваздухоплов		Време једног пилота		Време више пилота	Укупно време летења		Име вође ваздухоплова	Сле Дан	
	Место	Време	Место	Време	Произвођач, модел, варијанта	Регистрација	Једно моторни	Више моторни						
7/8/98	ЛИС	1430	ОПО	1645	МД500 Н	ЦС-ХБЛ	√				2	15	SELF	1
20/8/98	СПЛ	920	РТМ	1050	СА365 Н2	ПХ-ХАП			1	30	1	30	SELF	2

JAR – FCL 2

Други део

ИЕМ FCL 2.080 (наставак)

Напомене (наставак)

- Колона 6: укупно време лета може се, по жељи, унети у сатима и минутима или децималним записима.
- Колона 7: унети име вође ваздухоплова или SELF, како је прикладно.
- Колона 8: назначити број слетања које пилот обавља по дану и/или ноћу.
- Колона 9: унети време лета обављеног ноћу или по правилима инструменталног летења, ако је применљиво.
- Колона 10: Време вршења дужности пилота:
 - Унети време лета вође ваздухоплова (PIC), ученика-вође ваздухоплова (SPIC) и вође ваздухоплова под надзором (PICUS) као вођа ваздухоплова (PIC).
 - Укупно забележено време као PIC или SPIC, мора бити потписано од стране капетана ваздухоплова/ инструктора лета у колони Напомене (колона 12).
 - Време инструктора треба да се, како је прикладно, евидентира, и такође да се унесе као PIC.
- Колона 11: Симулатор летења (FS) или уређај за вежбање летачких и навигационих процедура (FNPT)
 - За симулатор летења (SL) унети тип авиона и квалификациони број уређаја. За друге уређаје за обуку лета унети или FNTP I или FNTP II, како је прикладно
 - Укупно време сесије укључује све вежбе изведене на уређају, укључујући и провере пре и после лета.
 - Унети тип изведене вежбе у колону Напомене (колона 12), на пример: провера знања оператера, продужење важења.
- Колона 12: Колона напомене може се користити за бележење детаља лета на дискреционо право власника. Следећи уноси, ипак, морају да постоје:

JAR-FCL 2

Други део

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

АМС/ЕМ Ц – ДОЗВОЛА ЗА ПРИВАТНЕ ПИЛОТЕ

АМС FCL 2.125

Програм теоретског знања и обуке летења за дозволу приватног пилота (хеликоптер) - PPL (H)

(Видети JAR-FCL 2.125)

[(Видети Додатак 1 JAR-ФЦЛ 2.125)]

ПРОГРАМ ТЕОРЕТСКОГ ЗНАЊА ЗА ДОЗВОЛУ ПРИВАТНОГ ПИЛОТА (ХЕЛИКОПТЕР)

ЗАКОН О ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

Законски прописи

1. Конвенција Међународне цивилне авијације
2. Организација Међународне Цивилне Авијације
3. Чланови конвенције
 1. Суверенитет
 2. Територија
 5. Лет преко територије државе уговорнице
 10. Слетање на царинске аеродроме
 11. Примена ваздухопловних прописа
 12. Ваздухопловна правила
 13. Прописи уласка и царињења државе уговорнице
 16. Претрага авиона
 22. Олакшавање формалности
 23. Царинске и имиграционе процедуре
 24. Царинске дужности
 29. Документа која ће се унети у авион
 30. Употреба радио опреме авиона
 31. Уверење о пловидбености
 32. Дозволе особља
 33. Признање уверења и дозвола
 34. Дневник путовања
 35. Ограничења пртљага
 36. Ограничења употребе фотографске опреме
 37. Усвајање међународних стандарда и процедура
 39. Потврда сертификата и лиценци
 40. Валидност одобрених уверења и дозвола

Анекси Конвенцији ('ИКАО Анекси')

Анекс 7 Националност авиона и регистрациона обележја

- дефиниције
- регистрациона обележја авиона
- потврда регистрације
- идентификациона плоча

Анекс 8 Пловидбеност ваздухоплова

- дефиниције
- потврда о пловидбености
- континуирана пловидбеност
- валидност потврде о пловидбености
- инструменти и опрема
- ограничења и информације о авиону

AMC FCL 2.125 (наставак)

Ваздухопловни прописи

Анекс 2 Ваздухопловни прописи

- дефиниције
- применљивост
- општа правила
- правила летења при спољној видљивости
- сигнали (Додатак 1)
- пресретање цивилних авиона

Прописи ваздушног саобраћаја и услуге ваздушног саобраћаја

Анекс 11 Прописи ваздушног саобраћаја и услуге ваздушног саобраћаја

- дефиниције
- циљеви услуга ваздушног саобраћаја
- класификација ваздушног простора
- области информисања у летењу, контролисане области и контролисане зоне
- службе контроле ваздушног саобраћаја
- службе информисања о летењу
- ваздухопловно узбуњивање
- услови метеоролошке видљивости
- инструментални метеоролошки услови
- непредвиђености у току лета

Анекс 14 Аеродромски подаци

- дефиниције
- услови у областима кретања и повезаних постројења

Визуална средства за навигацију

- индикатори и уређаји за сигнализацију
- ознаке
- светла
- знаци
- обележивачи
- сигнална област

Визуална средства за обележавање препрека

- обележавање објеката

- осветљавање објеката

Визуална средства за обележавање забрањених зона

Хитне и друге службе

- ватрогасне и спаслачке службе
- службе за регулисање пристанишне платформе

Светла за осветљење земље на аеродрому и боје за површинско обележавање

- боје за ваздухопловна светла на земљи
- боје за површинско обележавање

ИКАО Документ 4444 – Ваздухопловна правила и службе ваздухопловног саобраћаја

Опште одредбе

- дефиниције
- оперативно пословање службе ваздухопловног саобраћаја
- одобрење плана лета и информације
- контрола протока ваздушног саобраћаја
- процедуре за подешавање висиномера

Други део

ЈАР-ФЦЛ 2 Одељак Ц

АМЦ ФЦЛ 2.125 (наставак)

- информације о изазваним турбуленцијама
- метеоролошке информације
- извештај из ваздуха (AIREP)

Услуге обласне контроле

- сепарација контролисаног саобраћаја у различитим класама ваздушног простора
- пилоти, одговорност за одржавање сепарације у визуелним метеоролошким условима (VMC)
- процедуре у случају опасности и неуспешне комуникације које пилот мора да предузме
- пресретање цивилног авиона

Услуге прилазне контроле

- процедуре одласка и доласка авиона у визуелним метеоролошким условима

Услуге аеродромске контроле

- функције контролних торњева на аеродрому
- VFR радње
- саобраћајне и процедуре обилажења
- информације упућене авиону

Информације о лету и ваздухопловно узбуњивање

- саветодавне услуге у ваздушном саобраћају
- циљеви и општи принципи

ЈАА Захтеви

Заједничке ваздухопловне власти (ЈАА) Захтеви (JAR)

JAR – FCL Одељак А – Општи услови

- 2.025 – Валидност дозволе и овлашћења
- 2.035 – Здравствена способност
- 2.040 – Смањење здравствене способности
- 2.050 – Кредитовање времена летења и теоријског знања
- 2.065 – Земља издавалац дозволе

JAR – FCL Одељак Б – Пилот ученик

- 2.085 – Услови
- 2.090 – Минимална старосна граница

- 2.095 – Здравствена способност

JAR – FCL Одељак Ц – Дозвола за приватне пилоте

- 2.100 – Минимална старосна граница
- 2.105 – Здравствена способност
- 2.110 – Привилегије и услови
- 2.115 – Оцењивање за специјалне намене
- 2.120 – Искуство и кредитовање
- 2.125 – Курсеви обуке
- 2.130 – Провера теријског знања
- 2.135 – Тест способности

JAR – FCL Одељак Е – Инструментално оцењивање

- 2.175 – околности у којима се захтева инструментално оцењивање

JAR – FCL Одељак Ф – Овлашћење за летење на типу

- околности у којима се захтева овлашћење за летење на типу

JAR – FCL Одељак Х – Овлашћења инструктора

- инструкције – опште

AMC FCL 2.125 (наставак)

ОПШТЕ ЗНАЊЕ О ВАЗДУХОПЛОВУ

Конструкција ваздухоплова/Ротори

7 Структура ваздухоплова

- конфигурација хеликоптера (једносед, двосед, коаксијални, ротори један поред другог, директна контрола)
- труп авиона (тип конструкције, структурне компоненте, материјали)
- ротори (типови, компоненте, материјали)
- елисе (аеродинамички профили, конструкција, материјали)
- контрола на земљи (вертикална пераја, хоризонталне површине, конструкција, материјал)
- системи примарне контроле летења (тип, компоненте)
- кокпит и кабина
- стајни трап (типови, точкови и гуме, кочиони систем, амортизери)

8 Оптерећење ваздухоплова

- ограничавајућа оптерећења
- сигурносни фактор
- контрола и блокада ротора и употреба
- мере на земљи и у ваздуху

Мотор

9 Клипни мотор

- узроци пре паљења и детонације

10 Опште

- типови дизајн
- принципи четворотактног мотора са унутрашњим сагоревањем
- механичке компоненте

11 Систем подмазивања

- функција
- шематска конструкција
- инструменти и индикатори за праћење
- мазива

12 Ваздушно хлађење

- систем праћења
- температура главе цилиндра

- покретна вратанца
- 13 Паљење
 - шематска конструкција и функција
 - врсте паљења
 - провера магнета
- 14 Снабдевање мотора горивом
 - карбуратор (конструкција и режим рада, залеђивање карбуратора)
 - убризгавање горива (конструкција и режим рада)
 - алтернативни ваздух
- 15 Перформансе мотора
 - притисак/густина ваздуха на одређеној висини
 - перформансе као функције притиска и температуре

AMC FCL 2.125 (наставак)

- 16 Уређаји појачане снаге
 - турбо пуњач, компресор (конструкције и ефекти на перформансе мотора)
- 17 Гориво
 - врсте, оцене
 - карактеристике детонације, ниво октана
 - боја кодирања
 - адитиви
 - садржај воде, стварање леда
 - густина горива
 - алтернативна горива, разлике у спецификацијама, ограничења
- 18 Смеша
 - богата и посна меша
 - максимална снага и подешавање економичне меше горива
- 19 Руковање мотором и манипулисање
 - подешавање снаге, опсег снаге
 - подешавање меше
 - ограничења лета
- 20 Оперативни критеријум
 - максимални и минимални RPM
 - (индуковане) вибрације мотора и критични RPM
 - корективне акције услед неправилног стартовања мотора, подизање и у току лета
 - тип сличних јединица, ставки (видети AMC FCL 2.261(2), став 1.2 до 1.2.4)

Системи

- 21 Електрични системи
 - инсталација и рад алтернатора/генератора
 - напајање једносмерне струје
 - батерије, капацитети и пуњења
 - волтметри и аметри
 - прекидачи и осигурачи
 - сервиси и инструменти електричног управљања
 - препознавање квара
 - поступак у случају квара
- 22 Хидраулични системи
 - компоненте, течности
 - операција, индикација, системи упозорења
 - помоћни системи

Инструменти

- 23 Питот/статични систем
- питотова цев, рад
 - питотова цев, принципи и конструкција
 - статички извор
 - алтернативни статички извор
 - позициона грешка
 - одводни систем
 - елемент загревања

AMC FCL 2.125 (наставак)

- грешке настале услед зачепљења или цурења
- 24 Индикатор ваздушне брзине
 - принципи рада и конструкција
 - веза између пилота и статичког притиска
 - дефиниције индиковане, калибрисане и стварне ваздушне брзине
 - инструменталне грешке
 - индикатори ваздушне брзине, кодирање боја
 - провера исправности пилота
- 25 Висиномер
 - принципи рада и конструкција
 - функција под скале
 - ефекти атмосферске густине
 - притисак апсолутне висине
 - стварна апсолутна висина
 - међународна стандардна атмосфера
 - ниво летења
 - презентација (три игле)
 - инструменталне грешке
 - провера исправности пилота
- 26 Индикатор вертикалне брзине
 - принципи рада и конструкција
 - функције
 - инхерентно кашњење
 - тренутни индикатор вертикалне брзине
 - презентација
 - провера исправности пилота
- 27 Жироскоп
 - принципи
 - ригидност
 - прецесија
- 28 Индикатор заокрета
 - брзински жироскоп
 - намена и функција
 - утицај брзине
 - презентација
 - координатор заокрета
 - ограничена брзина индикатора заокрета
 - извор снаге
 - индикатор равнотеже
 - принцип

- презентација
- провера исправности пилота

29 Индикатор положаја

- роторни жирокоп
- намена и функција
- презентације
- интерпретација
- ограничења лета
- извор снаге
- провера исправности пилота

AMC FCL 2.125 (наставак)

- 30 Водећи индикатор
- Жиро-полукомпас
 - намена и функција
 - презентација
 - коришћење са магнетним компасом
 - подешавање механизма
 - привидан налет
 - извор снаге
 - провера исправности пилота
- 31 Магнетни компас
- конструкција и функција
 - магнетно поље земље
 - варијација и девијација
 - окретање, грешке акцелерације
 - мере предострожности при ношењу магнетних направа
 - провера исправности пилота
- 32 Инструменти мотора
- принципи, презентација и оперативна употреба:
 - мерач температуре уља
 - мерач притиска уља
 - мерач температуре главе цилиндра
 - мерач издувних гасова
 - мерач вишеструког притиска
 - мерач притиска горива
 - мерач протока горива
 - мерач(и) количине горива
 - тахометри
- 33 Други инструменти
- принципи, презентација и оперативна употреба:
 - волтметар и амерметар
 - индикатори упозорења (аудио или визуелни)
 - други инструменти релевантни за тип хеликоптера

Пловидбеност

- 34 Пловидбеност
- сертификат о пловидбености
 - усклађеност са захтевима
 - инспекције периодичног одржавања
 - усклађеност са упутством за летење (или еквивалентним), на пример инструкције, ограничења, обавештења за H/V дијаграм

- додаци упутству за летење
- пружање и одржавање докумената
 - дневници хеликоптера, мотора и елисе
 - бележење одступања
- дозвољено одржавање од стране пилота

AMC FCL 2.125 (наставак)

ПЕРФОРМАНСЕ И ПЛАНИРАЊЕ ЛЕТА

Тежина и положај тежишта

- 35 Тежина и положај тежишта
- ограничења максималне масе
 - ограничења тежишта пре и после, нормална и корисна операција
 - израчунавање тежине и тежишта
 - упутство за хеликоптер и биланс стања

Перформансе

- 36 Узлетање
- залет и расположива удаљеност
 - узлетање и иницијално пењање
 - утицај тежине, ветра и густине ваздуха на одређеној висини
 - утицај површине земље и градијента
- 37 Слетање
- утицај тежине, ветра, густине ваздуха на одређеној висини и прилазне брзине
 - површина земље и градијент
- 38 У току лета
- веза између потребне снаге и расположиве снаге
 - дијаграм перформанси
 - максимална брзина и максимални угао пењања
 - опсег и издржљивост
 - утицај конфигурације, тежине, температуре и висине
 - смањење перформанси приликом заокрета током пењања
 - ауторотација
 - негативни ефекти
 - залеђивање, киша
 - стање конструкције ваздухоплова

ЉУДСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ И ОГРАНИЧЕЊА

Општа физиологија

- 39 Концепти
- састав атмосфере
 - закони о гасу
 - дисање и циркулација крви
- 40 Утицај парцијалног притиска

- ефекти повећане висине
- пренос гаса
- хипоксија
 - симптоми
 - превенција
- притисак у кабини
- ефекти брзе декомпресије
 - време корисне свести
 - употреба маски са кисеоником и брзо смањење висине
- хипервентилација
 - симптоми

AMC FCL 2.125 (наставак)

- избегавање
- ефекти убрзања

41 Вид

- физиологија вида
- ограничења визуелног система
 - оштећење вида
 - оптичке варке
 - просторна дезорјентација
 - избегавање дизорјентације

42 Слух

- физиологија слуха
- осетљивост унутрашњег уха
- ефекти промене висине
- бука и губитак слуха
 - заштита слуха
- просторна дезорјентација
 - конфликт ушију и очију
- избегавање дизорјентације

43 Мучнина

- узроци
- симптоми
- превенција

44 Летење и здравље

- медицински захтеви
- ефекти уобичајених болести и лечења
 - прехладе
 - стомачне тегобе
 - дроге, лекови и нежењени ефекти
 - алкохол
 - умор
- сопствена спремност
- брига о путнику
- роњење – мере опреза пре летења

45 Токсичне опасности

- опасне робе
- угљен моноксид из грејача

Општа психологија

46 Информациони процес

- концепти осетљивости
- когнитивна перцепција
 - очекивања
 - антиципирање
 - навике

- 47 Канал за централно одлучивање
- ментални рад, ограничења
 - извори информација
 - подстицај и пажња
 - вербална комуникација
 - меморија и њена ограничења

AMC FCL 2.125 (наставак)

- узроци погрешне интерпретације
- 48 Стрес
 - узроци и ефекти
 - концепти узбуђења
 - ефекти на перформансе
 - идентификовање и смањење стреса
- 49 Расуђивање и доношење одлука
 - концепти расуђивања пилота
 - психолошки ставови
 - бихејвиорални аспекти
 - процена ризика
 - развој ситуационе свесности

МЕТЕОРОЛОГИЈА

- 50 Атмосфера
 - састав и структура
 - вертикална подела
- 51 Притисак, густина и температура
 - барометарски притисак, изобаре
 - промене притиска, густине и температуре са висином
 - висиномерска терминологија
 - зрачења соларне и енергије земље, температура
 - дневне варијације температуре
 - адијабатски процес
 - негативна стопа пада температуре са порастом висине
 - ефекти зрачења, смиривање хоризонталног кретања ваздуха
- 52 Влага и падавине
 - водена пара у атмосфери
 - притисак паре
 - тачка росе и релативна влажност
 - кондензација и испаравање
 - падавине
- 53 Притисак и ветар
 - области високог и ниског притиска
 - кретање атмосфере, градијент притиска
 - вертикална и хоризонтална кретања, конвергенција и дивергенција
 - површина и геострофски ветар

- утицај градијента ветра и вртложења ваздуха на узлетање и слетање
- веза између изобара и ветра, Бајс Балотов закон
- турбуленције атмосфере
- локални ветрови, планински ветрови (односи се на ветрове са Алпа), копнени и морски поветарци

54 Формација облака

- хлађење хоризонталним кретањем ваздуха, радијација и адијабатско ширење
- типови облака
 - облаци вертикалног развоја
 - орографски облаци
 - стратуси и кумулуси
- услови летења у сваком типу облака

AMC FCL 2.125 (наставак)

- 55 Магла, иње и измаглица
- радијација, хоризонтално кретање ваздуха, фронтално, ледена магла
 - формирање и растурање
 - смањење видљивости услед измаглице, снега, дима, прашине и песка
 - процена могућности у условима смањене видљивости
 - опасности током лета у условима мале видљивости, хоризонтално и вертикално
- 56 Ваздушне масе
- опис и фактори који утичу на својства ваздушних маса
 - класификација ваздушних маса, области порекла
 - модификација ваздушних маса током њиховог кретања
 - развој ниских и високих система притиска
 - време повезана а системима притиска
- 57 Фронтологија
- формирање хладних и топлих фронта
 - границе између ваздушних маса
 - развој топлот фронта
 - веза облака и времена
 - време у топлом сектору
 - развој хладног фронта
 - веза облака и времена
 - оклузије
 - веза облака и времена
 - стационарни фронтови
 - веза облака и времена
- 58 Нагомилавање леда
- услови погодни за стварање леда
 - ефекти слабог мраза, иња и чистог леда
 - утицај залеђивања на перформансе ваздухоплова
 - мере опреза и избегавања услова залеђивања
 - залеђивање погонске групе
 - мере опреза, превенција и чишћење улаза и залеђивање карбуратора
- 59 Олуја
- формирање – ваздушне масе, фронтално, орографски
 - потребни услови
 - процес развоја
 - познавање повољних услова за формирање
 - опасности за ваздухоплове
 - ефекти севања и снажних турбуленција
 - избегавања летења у близини олуја
- 60 Лет изнад планинских предела

- опасности
 - утицај терена на атмосферске процесе
 - планински таласи, вртложење ваздуха, турбуленције, вертикална кретања, ефекти ротора, долински ветрови
- 61 Климатологија
- опште сезонске циркулације у тропосфери изнад Европе
 - локално сезонско време и ветрови
- 62 Висинометрија
- оперативни аспекти подешавања притиска
 - барометарска висина, густина ваздуха на одређеној висини
 - висина, висина лета, ниво лета

AMC FCL 2.125 (наставак)

- ICAO стандардна атмосфера
 - QNH (Подешавање висиномера да би се добила надморска висина када је ваздухоплов на земљи), QFC (Атмосферски притисак на надморској висини аеродрома), постављање стандарда
 - прелазна висина лета, слој и ниво
- 63 Метеоролошка организација
- аеродромске метеоролошке службе
 - ваздухопловне метеоролошке станице
 - услуге прогнозе времена
 - метеоролошке службе на аеродромима
 - доступност периодичних временских прогноза
- 64 Анализе времена и прогнозе
- временске карте, симболи, знаци
 - сигнификантне временске карте
 - прогностичке карте за општу авијацију
- 65 Временске прогнозе за планирање лета
- извештаји и прогнозе за одлазак, на рути, дестинацију и алтернативе
 - доступност извештаја са земље за површински ветар, ружу ветрова, видљивост
- 66 Метеоролошка радио-емисија за авијацију
- VOLMET (Метеоролошке информације за ваздухоплове у лету), ATIS (аутоматско информисање у завршној контролисаној области), SIGMET (информације које се односе на временске појаве на рути које могу утицати на безбедност летења ваздухоплова)

НАВИГАЦИЈА

- 67 Облик земље
- осе, полови
 - меридијани дужине
 - паралеле ширине
 - велики кругови, мали кругови, компасне линије
 - хемисфере, север/југ, исток/запад
- 68 Мапирање
- ваздухопловне мапе и карте (топографски)
 - пројекције и њихова својства
 - конформалност
 - еквивалентност
 - скале
 - велики кругови и компасне линије

69 Конформна конусна пројекција

- главна својства
- конструкција
- конвергенција меридијана
- презентација меридијана, паралела, великих кругова и компасних линија
- скале, стандардне паралеле
- приказ висине

70 Правац

- стваран север
- магнетно поље земље, варијације – годишње промене
- магнетни север
- вертикалне и хоризонталне компоненте
- изогоне, агоничне линије

AMC FCL 2.125 (наставак)

- 71 Магнетизам хеликоптера
- утицаји магнетних сила у хеликоптеру
 - одступање од компаса
 - окретање, грешке акцелерације
 - избегавање магнетног мешања са компасом
- 72 Растојања
- јединице
 - мерење растојања у вези са пројекцијом мапе
- 73 Карте у практичној навигацији
- планиране позиције
 - географска ширина и дужина
 - смер и растојање
 - употреба навигационог угломера
 - мерење путања и растојања
- 74 [Референтни материјал карте/читање мапе]
- [анализе мапе]
 - топографија
 - рељеф
 - културне карактеристике
 - [сталне карактеристике (на пример: карактеристике линије, карактеристике тачке, јединствене и специјалне карактеристике)]
 - [карактеристике подложне променама (на пример: вода)]
 - [припрема]
 - [склапање карте за коришћење]
 - [методе читања мапе]
 - [орјентација на мапи]
 - [предвиђање тачке провере]
 - [са непрекидним визуелним контактом]
 - [без непрекидног визуелног контакта]
 - [када је неизвесна позиција]
 - ваздухопловни симболи
 - ваздухопловне информације
 - конверзија јединица
- 75 Принципи навигације
- IAS (Индицирана ваздушна брзина), CAS (Систем за избегавање судара) и TAS (Стварна брзина)
 - путања, стварна и магнетна
 - брзина ветра, курс и брзина на земљи
 - троугао брзина

- израчунавање курса и брзине на земљи
- заносење, корекција угла ветра
- ЕТА (предвиђено време доласка)
- рачунска навигација, положај, фикс

76 Навигациони рачунар

- употреба кружног логаритмара за утврђивање
 - ТАС, време и растојање
 - конверзија јединица
 - потребно гориво
 - притисак, густина и стварна висина
 - време на рути и ЕТА
- употреба рачунара за решавање троугла брзина
- примена ТАС и брзине ветра на путањи
- одређивање курса и брзине на земљи

AMC FCL 2.125 (наставак)

- заношење и корекција угла ветра

77 Време

- веза између универзалног координираног (стандард) (UTC) времена и локалног средњег времена (LMT)
- дефинисање времена изласка и заласка сунца

78 Планирање лета

- избор карата
- временске прогнозе и извештаји на рути и за аеродром
- процена временског услова
- планирање руте
- разматрање контролисаног/регулисаног ваздушног простора, ограничења ваздушног простора, опасне зоне, и тако даље
- употреба AIP (Зборник ваздухопловних информација) и NOTAMS (Хитна ваздушна обавештења)
- процедуре успостављања веза контроле летења (АТС) у контролисаном/регулисаном ваздушном простору
- разматрање горива
- безбедна висина(е) на рути
- алтернативни аеродроми
- фреквенције комуникације и радио навигацијских уређаја
- сакупљање дневника лета
- сакупљање АТС плана лета
- избор обележја тачке провере, времена и растојања
- израчунавање масе и положаја тежишта
- израчунавање масе и перформансе

79 Практична навигација

- курсеви компаса, употреба извештаја о одступању
- организација посла у току лета
- процедура одласка, уноси у дневник, подешавање висиномера и успостављање индициране ваздушне брзине (IAS)
- одржавање курса и висине
- употреба визуелног посматрања
- успостављање положаја, тачке провере
- ревизија курса и ЕТА
- процедуре одласка, АТС везе
- крај уноса у дневник лета и дневник хеликоптера

Радио навигација

80 Радио-гониометрисање на земљи (D/F)

- примена
- принципи

- презентација и итерпретација
 - покривеност
 - грешке и прецизност
 - фактори који утичу на домет и прецизност
- 81 ADF (Аутоматски радио гониометар) укључује истородне фарове (NDBs) и употребу RMI (Радио магнетски индикатор)
- примена
 - принципи
 - презентација и итерпретација
 - покривеност
 - грешке и прецизност
 - фактори који утичу на домет и прецизност
- 82 VOR/DME (VHF свесмерни радио фар/Уређај за мерење одстојања)
- примена
 - принципи
 - презентација и итерпретација
 - покривеност
 - грешке и прецизност
 - фактори који утичу на домет и прецизност

AMC FCL 2.125 (наставак)

- презентација и итерпретација
- покривеност
- грешке и прецизност
- фактори који утичу на домет и прецизност

83 GPS/DGPS (Систем глобалног позиционирања/Диференцијални систем глобалног позиционирања)

- примена
- принципи
- презентација и итерпретација
- покривеност
- грешке и прецизност
- фактори који утичу на домет и прецизност

84 Радар на земљи

- примена
- принципи
- презентација и итерпретација
- покривеност
- грешке и прецизност
- фактори који утичу на домет и прецизност

85 Секундарни надзорни радар

- принципи (транспондери)
- примена
- презентација и итерпретација
- модови и кодови

ОПЕРАТИВНЕ ПРОЦЕДУРЕ

86 ИСАО Анекс 6, Трећи део – Лет хеликоптера

- предговор
- дефиниције
- општи став
- припремање лета и процедуре
- перформансе и ограничења лета
- инструменти и опрема
- опрема за комуникацију и навигацију
- одржавање
- посада лета
- светла која морају бити укључена

87 ИСАО Анекс 12 – Трагање и спасавање

- дефиниције
- фазе узбуне

- процедуре за вођу ваздухопловаа (параграф 5.8 и 5.9)
 - сигнали за трагање и спасавање (параграф 5.9 и Додатак А)
- 88 ИСАО Анекс 13 – Истраживање удеса ваздухоплова
- дефиниције
 - националне процедуре
- 89 ИСАО Анекс 16 – Заштита животне средине – Ограничења буке
- Смањење буке
- опште процедуре
 - пријава за узлетање и слетање
 - критеријум

АМС FCL 2.125 (наставак)

- границе
 - уверење о ограничењу буке
- 90 Кршење ваздухопловних прописа
- прекршаји
 - казне

ПРИНЦИПИ ЛЕТА

- 91 Атмосфера
- састав и структура
 - ИСАО стандардна атмосфера
 - атмосферски притисак
- 92 Струјање ваздуха око тела ваздухоплова, испод брзине звука
- отпор ваздуха и густина ваздуха
 - гранични слој
 - силе трења
 - ламинарно и турбулентно струјање
 - Бернулијев принцип – вентури ефекат
- 93 Струјање ваздуха око две димензије аеропрофила
- струјање ваздуха око равне плоче
 - струјање ваздуха око закривљене плоче (аеропрофил)
 - опис попрелног пресека аеропрофила
 - узгон и отпор
 - C_i и C_d и њихова повезаност са нападним углом
- 94 Три димензије струјања око аеропрофила
- облици аеропрофила и платформе крила
 - индуковани отпор
 - угао под којим је ваздушна струја отклоњена према доле у односу на смер надоласеће ваздушне струје (**Downwash angle**), отпор ваздушног вртлога, ефекат тла
 - аспектни однос (виткост крила)
 - додатни аеродинамични отпор који расте са порастом брзине (**Parasite drag**)
 - рацио узгон/отпор
- 95 Аеродинамика ротора
- кретање елисе (постављање, махање, померање)
 - силе које делују на роторе (узгон/отпор елиса, тежина, потисак ротора, X сила)
 - силе које делују на цео хеликоптер (M.P. потисак, тежина хеликоптера, отпор трупа ваздухоплова, потисак репног ротора)
 - коначни елемент елисе и теорија брзине
 - унапређење елисе високог маха, повлачење елисе високе инциденције

- дистрибуција узгона
- ауторотација против - обртног момента

96 Контроле летења

- три равни
 - промена угла понирања око бочне осе
 - нагиб око уздужне осе
 - скретање око нормалне осе
- ефекти цикличне палице, колективне палице и ножних педала (effects of cyclic, collective and rudder pedal inputs)
- стабилизатор и кормило
- контрола при промени, нагибу и скретању
- уређај за унакрсно отклањање хоризонталног репног стабилизатора (cross coupling, roll and yaw)
- утицај конфигурације ротора на снагу контроле

AMC FCL 2.125 (наставак)

97 Стабилност

- дефиниција статичке и динамичке стабилности
- уздужна стабилност
- утицај центра гравитације на контролу при пењању
- уздужна и усмерена стабилност
- међуоднос, уздужна и усмерена стабилност

98 Фактори оптерећења и маневри

- структурна разматрања
- маневрисање и анvelope удара ветра (gust envelope)
- ограничавајући фактори оптерећења
- промене фактора оптерећења при окретању и подизању
- вибрације, повратне информације контроле
- мере предострожности у току лета
- H/V дијаграм, узлетање и слетање

Наглашена оптерећења на земљи

- бочна оптерећења стајног трапа
- слетање
- рулање, мере предострожности у току окретања

99 Специфичне опасности везане за хеликоптер

- резонанца земље
- слом узгона
- ударање главе ротора у главну осовину
- прстен ваздушног вртлога (главни и репни ротор)
- подешавање са напајњем
- динамично и статично превртање

КОМУНИКАЦИЈЕ

100 Радио телефонија и комуникације

- употреба AIP и избор фреквенције
- техника микрофона
- фонетски алфабет
- станица/позивни кодови хеликоптера/скраћенице
- техника трансмисије
- употреба стандардних речи и израза
- слушање
- захтеване 'читај назад' инструкције

101 Процедуре за одлазак

- радио провера
- рулне инструкције
- држање на земљи

- одобрење одласка
- 102 Процедуре на рути
- промене фреквенције
 - позиција, висина/извештавање висине лета
 - информисање у лету
 - временска прогноза
 - извештавање о времену
 - поступак у циљу добијања смера, курса, позиције
 - процедурална фразеологија
 - висина/домет покривености

AMC FCL 2.125 (наставак)

- 103 Процедуре слетања и саобраћајне шеме
- одобрење слетања
 - позиви и АТС инструкције током:
 - кружења
 - приласка и слетања
 - напуштања полетно-слетне стазе или положаја слетања
- 104 Прекид комуникације
- Акције које треба предузети
 - алтернативна фреквенција
 - провера исправности, укључујући микрофон и слушалице
 - процедуре током лета у складу са типом ваздушног простора
- 105 Несреће и хитне процедуре
- несреће (Mayday - позив за помоћ), дефиниција и када користити
 - фреквенције коришћења
 - садржаји Mayday поруке
 - хитност (Pan), дефиниција и када користити
 - фреквенције коришћења
 - пренос порука
 - одржавање тишине када се чују позиви несреће/хитности
 - укидање несреће/хитности

Општа сигурност лета

- 106 Хеликоптер
- подешавање седишта и безбедност
 - пилотски појасеви и сигурносни појасеви
 - опрема за случај опасности и њена употреба
 - апарат за гашење пожара
 - пожар у кабини/мотора
 - системи против залеђивања – системи за одлеђивање
 - опрема за преживљавање, појасеви за спасавање, чамци за спасавање
 - тровање угљен моноксидом
 - мере предострожности за допуњавање горива
 - запаљива роба/амбалажа под притиском
- 107 Оперативно
- изазвана турбуленција
 - летење на ниском ниво (препреке, жице)
 - ружа ветрова, узлетање, прилазак и слетање
 - информисање путника
 - излази у случају опасности
 - евакуација из хеликоптера

- принудна слетања (ограничена снага, ауторотација)
- принудно слетање на водену површину (ограничена снага, ауторотација)

ПРОГРАМ ИНСТРУКЦИЈЕ ЛЕТЕЊА ЗА ДОЗВОЛУ ПРИВАТНОГ ПИЛОТА (ХЕЛИКОПТЕР)

[**Напомена:** Пилот ваздухоплова треба да буде укључен како се захтева у свакој вежби]

[Вежба 1a Фамилијаризација са хеликоптером

- карактеристике хеликоптера, спољне карактеристике]
- распоред у пилотској кабини

AMC FCL 2.125 (наставак)

- системи
- листе за проверу, процедуре, контроле

[Вежба 16 Процедура у случају опасности]

- акције у случају пожара на земљи и у ваздуху
- пожар мотора, кабине и електричног система
- системски кварови
- отвори за бекство, локација и употреба опреме у случају опасности и излази

Вежба 2 Припрема за лет и акције после лета

- одобрење лета и прихватање хеликоптера
- документа о исправности
- потребна опрема, мапе, итд.
- екстерне провере
- интерне провере
- [седишта, подешавање пилотских појасева и контрола лета
- провера употребе квачила за време започињања и загревања, покретање ротора]
- провера снаге
- провере система за заустављање и искључивање мотора
- паркирање, обезбеђење и обележавање
- завршетак листе овлашћења и докумената о исправности

Вежба 3 Искуство у ваздуху

- [уознавање ученика са летом уз употребу ротора]
- вежба летења

Вежба 4 Ефекти контрола

- [функције контроле летења, примарни и секундарни ефекат
- ефекат ваздушне брзине
- ефекат промене снаге (окретни моменат)
- ефекат скретања (заношење)
- ефекти читавања диска (нагињање ваздухоплова у страну и маневрисање)
- ефекти на контролу бирања укључивања/искључивања хидраулике
- ефекти контроле трења
- инструменти
- коришћење контроле загревања/против залеђавања карбуратора]

Вежба 5 Провере снаге и положаја

- [веза између контроле цикличне позиције, положај диска, положаја трупа, ваздушне брзине

- реакција на дисиметричан распоред силе узгона приликом нагињања диска ротора
- дијаграм потребне снаге у вези са ваздушном брзином
- промене снаге и ваздушне брзине у нивоу лета
- употреба инструмената за прецизирање
- ограничења мотора и ваздушне брзине

Вежба ба Правoliniјско кретање и ниво

- при нормалној снази крстарења, постизање и одржавање правoliniјског кретања и нивоа лета
- контрола при пењању, укључујући и коришћење контроле трења и/или тримера
- одржавање правца и равнотеже (употреба куглице/yawstring)
- подешавање снаге за изабрану брзину /промене брзине
- употреба инструмената за прецизирање

AMC FCL 2.125 (наставак)

Вежба 6б Пењање

- оптимална брзина при пењању, најбољи угао/брзина вертикалног пењања на основу дијаграма потребне снаге
- иницирање, одржавање нормалне и максималне брзине вертикалног пењања, изравнавање
- изравнавање на одабраним висинама/висини
- употреба инструмената за прецизирање]

[Вежба 6ц Понирање

- оптимална брзина понирања, најбољи угао/брзина понирања од снаге потребног дијаграма
- иницирање, одржавање и изравнавање
- изравнавање на одабраним висинама/висини
- понирање (укључујући утицај снаге и ваздушне брзине)
- употреба инструмената за прецизирање

Вежба 6д Заокретање

- иницирање и одржавање заокрета средњег нивоа
- наставак правог лета
- висина, нагињање ваздухоплова у страну и координација
- заокрети при пењању и спуштању и утицај на брзину пењања/спуштања
- заокрети на одабраним курсевима, употреба жиро индикатора курса и компаса
- употреба инструмената за прецизирање

Вежба 7 Основна ауторотација

- провере безбедности, вербална упозорења, осматрање
- улаз, развој и карактеристике
- контрола ваздушне брзине и RRPM, ограничења ротора и мотора
- утицај AUM, IAS, читавања диска, Г силе и густина ваздуха на одређеној висини
- поновно ангажовање и процедуре заобилажења (контрола гаса током вожње/ERPМ контрола)
- услов ваздушног вртлога током опоравка
- благи/средњи окрети у ауторотацији
- демонстрација слетања са променљивим маневрима приликом симулирања отказа мотора

Вежба 8а Лебдење

- демонстрација лебдења I.G.E, значај утицаја ветра и висине, теренски јастук, стабилност у лебдењу, ефекти од превише контроле

- ученик држи само цикличну палицу
- руковање ученика само заједничком палицом (и гасом)
- руковање ученика заједничком палицом, (гасом) и педалама
- руковање ученика свим контролама
- демонстрација утицаја земље
- демонстрација утицаја ветра
- демонстрација извођење благог унапред слетања
- специфичне опасности на пример: снег, прашина, отпад

Вежба 8б Вожење хеликоптера по маневарским површинама из лебдења, заокрет у месту

- понављање лебдења
- одређена брзина на земљи/контрола висине
- утицај правца ветра на висину хеликоптера и контролну границу
- контрола, координација током заокрета у месту
- пажљиво увођење извођења благог унапред слетања

AMC FCL 2.125 (наставак)

Вежба 8ц Лебдење, рулање у случају опасности

- понављање лебдења и извођење благог унапред слетања, објаснити (демонстрирати где је прикладно) ефекат хидрауличног квара у лебдењу
- демонстрирати квар симулираног мотора у лебдењу
- демонстрирати опасности неправилног руковања и претеране промене угла понирања]

[Вежба 9 Узлетање и слетање

- провере пре узлетања/вежбе
- осматрање
- подизање до лебдења
- провере након узлетања
- опасност хоризонталног кретања близу земље
- опасност од неправилног руковања и превелике промене угла понирања
- слетање (без бочног и кретања уназад)
- провере после слетања/вежбе
- узлетање и слетање уз бочни ветар, уз ветар

Вежба 10 Прелазак из лебдења у пењање и прилажење лебдењу

- осматрање
- понављање узлетања и слетања
- утицај земље, транслационо подизање и његови ефекти
- реакција на дисиметричан распоред силе узгона приликом нагињања диска ротора и његови ефекти
- утицај брзине ветра/правца ветра током преласка из/у лебдење
- константни угао прилажења
- демонстрирање слетања са променљивим маневрима приликом симулирања угашеног мотора

Вежба 11а Кружење, прилажење и слетање

- понављање прелазака из лебдења у пењање и прилажење лебдењу
- процедуре кружења, уз ветар, основни правац
- прилажење и слетање са снагом
- провере пре слетања
- утицај ветра на прилажење и I.G.E. лебдење
- прилажење и слетање уз бочни ветар
- заобилажење
- процедуре за смањење буке

Вежба 11б Оштра прилажења и прилажења са ограниченом снагом и слетања

- понављање константног угла прилажења
- оштар прилаз (објаснити опасност од великог губитка висине и ниске ваздушне брзине)
- прилажење са ограниченом снагом (објаснити опасност велике брзине при слетању)
- коришћење ефеката тла
- различити маневри симулираног слетања мотора

Вежба 11ц Процедуре у случају опасности

- неизведено узлетање
- пропуштено прилажење/ заобилажење
- слетање са искљученом хидрауликом, (ако је подесно)
- контрола репног ротора или квар репног ротора (само информисање)
- симулиране ситуације опасности у кружењу треба да укључе:
 - хидрауличне кварове
 - симулиране кварове мотора при узлетању, бочном ветру, уз ветар и основни правац
- квар центрифугалног генератора

AMC FCL 2.125 (наставак)

Вежба 12 Први самосталан лет

- информисање инструктора, посматрање и испитивање
- упозорење при промени висине од смањене и бочно замењене тежине
- упозорење код ниског репа, ниске кочнице/точка током лебдења, слетања
- упозорење при опасностима од губитка RRPМ и превелике промене угла понирања]
- [провере пре узлетања
- узлетање у ветар
- процедуре током и након узлетања
- нормално кружење, прилажења иу слетања
- акције у случају опасности

Вежба 13 Маневрисање бочног и лебдења уназад

- маневрисање бочног лета на курсу у ветар
- маневрисање лета уназад на курсу у ветар
- комбинација бочног и маневрисања уназад
- бочно и маневрисање уназад, кретање од ветра
- стабилност, погоршање времена
- вађење из маневрисања уназад, (смањење угла понирања предњег дела)
- ограничења брзине на земљи за бочно и маневрисање уназад

Вежба 14 Заокрети у месту

- понављање лебдења у ветар и уз ветар
- заокрет у месту за 360°
 - око позиције пилота
 - око репног ротора
 - око геометричног центра хеликоптера
 - под правим углом, сигурна видљивост чистог заокрета
- ротор RPM контрола, ефекат окретног момента, циклична ограничења заустављањима због Ц од Г положаја и брзине и правца ветра

Вежба 15 Лебдење без ефекта земље (OGE), прстен ваздушног вртлога

- успостављање лебдења O.G.E
- заношење/висина/контрола снаге
- демонстрирање почетне фазе прстена ваздушног вртлога, препознавање и вађење (од безбедне висине)
- губитак ефективности репног ротора

Вежба 16 Слетања приликом симулације отказа мотора (EOL)

- утицај тежине, читавања диска, однос густине, RRPM гашење
- понављање основних ставки ауторотације
- оптимум коришћен за цикличну и колективну контролу брзине/РРПМ
- различити маневри приликом симулираног EOL
- демонстрирати константни положај приликом симулираног EOL
- демонстрирати симулирани EOL за лебдење/вожење хеликоптера по маневарским површинама из лебдења
- демонстрирати симулирани EOL за прелазак и низак ниво

Вежба 17 Напредна ауторотација

- преко изабране тачке за различиту висину и брзину
- понављање основне ауторотације – напомена пређене раздајине на земљи
- домет ауторотације
- ауторотација при малој брзини
- ауторотација у константном положају
- ‘С’ заокрети
- заокрети преко 180° и 360°
- ефекти угла понирања ваздухоплова, IAS, RRPM и ефекти AUM]

[Вежба 18 Вежбање принудног слетања

- процедура и избор области за принудно слетање
- провере принудног слетања и акције у случају удеса
- поновно ангажовање и процедуре обилажења

Вежба 19 Оштри заокрети

- оштри (ниво) заокрети (30° заокрет)
- максимална брзина заокрета (45° заокрет ако је могуће)
- оштри ауторотативни заокрети
- грешке у заокрету – равнотежа, положај, заокрет и координација
- RRPM контрола, читавање диска
- утицај ветра на ниском нивоу

Вежба 20 Превођење

- понављање ефеката тла, превођено подизање, реакција на дисиметричан распоред силе узгона приликом нагињања диска мотора
- одржавање константне висине, (20 – 30 stopa AGL)
- превођење из лебдења до максимум 50 чворова IAS и назад до лебдења
- демонстрирање утицаја ветра

Вежба 21 Брза заустављања

- коришћење снаге и контрола
- утицај ветра
- брза заустављања на ветру
- брза заустављања од бочног ветра и уз ветар уз престанак ветра

- опасност од вртложног прстена
- опасност од високог читавања диска

Вежба 22а Навигација

Планирање лета

- временска прогноза и актуелна
- избор мапе и припрема и употреба
- избор руте
 - контролисани ваздушни простор, опасност и забрањене области
 - безбедне висине и разматрање смањења буке
- израчунавања
 - магнетски курс(еви) и време(на) на рути
 - потрошња горива
 - маса и положај тежишта
- информације о лету
 - NOTAMs итд
 - радио фреквенције
 - избор алтернативног места слетања
- документација хеликоптера
- обавештења о лету
 - административне процедуре пре лета
 - формулар плана лета (где је прикладно)

Полазак

- организовање рада кокпита
- процедуре поласка
 - подешавање висинометра
 - АТС везе у контролисаном/регулисаном ваздушном простору
 - [- процедура подешавања курса
 - напомене ЕТАс
- одржавање висине/висине лета и курса
- ревизије ЕТА-е и курса
 - линија 10°, дубла путања и грешка путање, угао затварања
 - 1 у 60 правило
 - допуна ЕТА]
- вођење дневника
- коришћење радија
- коришћење уређаја за навигацију
- минимални временски услови за континуирано летење
- одлуке у току лета
- прелажење контролисаног/регулисаног ваздушног простора
- неизвесност процедуре положаја
- изгубљена процедура

Долазак, процедура приступања аеродрому

- АТС везе у контролисаном/регулисаном ваздушном простору
- подешавање висиномера

- ступање на унапред одређену путању
- процедуре кружења
- паркирање
- обезбеђење хеликоптера
- допуњавање горива
- затварање плана лета (ако је подесно)
- административне процедуре после лета

[Вежба 22б Проблеми у навигацији при ниским висинама и при смањеној видљивости

- акције пре смањења висине
- опасности (на пример: препреке, други авиони)
- тешкоће читања мапе
- утицаји ветра и турбуленције
- избегавање области осетљивих на буку
- кружење и слетање по лошем времену

Вежба 22ц Радио навигација

- употреба VHF свесмерни far
 - доступност, AIP, фреквенције
 - избор и идентификовање
 - свесмерни бирач смера (OMB)
 - до/од индикација, оријентација
 - индикатори одступања од курса (CDI)
 - одређивање радијала
 - интервенција и одржавање радијала
 - VOR пролаз
 - добијање фикса од два VOR-а
- употреба аутоматског радио гониометра (ADF)/неусмерени фарови (NDBs)
 - доступност, AIP, фреквенције
 - избор и идентификовање
 - оријентација у односу на фар
 - самонавођење
- употреба VHF радио гониометра (VHF/DF)
 - доступност, AIP, фреквенције
 - RTF процедуре и АТС дозвола
 - [- добијање QDM и самонавођење
- употреба на рути/терминални радар
 - доступност, AIP
 - процедуре и АТС везе
 - одговорности пилота
 - секундарни надзорни радар
 - транспондери
 - избор кода
 - испитивање и одговарање
- употреба уређаја за мерење одстојања (DME)
 - избор станице и идентификација
 - режими рада

- одстојање, брзина на земљи, време поласка

Вежба 23 Напредно узлетање, слетања, преласци

- слетање и узлетање без ветра (смањење перформанси)
- ефекат тла, транслационо подизање и ваијације усмерене стабилности када нема ветра
- преласци уз ветар
- вертикално узлетање преко препрека
- извиђање места слетања
- започињање слетања
- слетање при нултој брзини
- слетања уз бочни ветар и низ ветар
- оштро прилажење
- обилажење

Вежба 24 Терен под нагибом

- ограничења, процена угла нагиба
- веза између ветра и нагиба – елиса и контрола заустављања
- утицај C од G када је на нагибу
- ефекат тла на нагибу, потребна снага
- десна репна кочница уз нагиб
- лева репна кочница уз нагиб
- предњи део уз нагиб
- избегавање динамичног превртања, опасности меког тла и бочног кретања при слетању
- опасност од ударања главним/репним ротором услед оштре контроле кретања у близини терена

Вежба 25 Ограничена снага

- провера снаге при узлетању
- вертикално узлетање преко препрека
- провера снаге током лета
- започињање слетања
- слетање при нултој брзини
- прилажење ниском лебдењу
- прилажење лебдењу
- прилажење лебдењу OGE
- оштро прилажење
- обилажење

Вежба 26 Ограничене области

- способност за слетање, процена перформанси
- лоцирање места за слетање, процена брзине ветра/правца]
- [- извиђање места слетања
- избор обележивача

- избор правца и типа приласка
- кружење
- прилажење месту извршења и обилажење
- израчунавање заокрета
- слетање
- провера снаге, процена перформанси са и без ефекта тла
- нормално узлетање при најбољем углу брзине пењања
- вертикално узлетање из лебдења

Вежба 27 Основни лет по инструменту

- Физиолошка осетљивост
- оцењивање инструмента
 - положај приликом лета на инструменту
 - скенирање инструмента
- ограничења инструмента
- основни маневри
 - правац и ниво при различитим ваздушним брзинама и конфигурацијама
 - пењање и спуштање
 - заокрети при стандардној брзини, пењање и спуштање, на изабраним курсевима
- вађења из заокрета у пењању и спуштању
- вађења из необичних положаја

Вежба 28а Ноћно летење (ако је ноћна квалификација потребна)

- инспекција пред лет уз коришћење ручне светиљке, пан светала итд.
- узлетање (без бочног или маневрисања уназад)
- вожење из лебдења (више и ниже него по дану)
- прелазак у пењање
- висина лета
- прилажење и прелазак у лебдење
- слетање
- ауторотација
- вежбање принудног слетања (са маневрисањем ако је прикладно - симулирање)
- Ноћни случајеви опасности (на пример: квар светала, итд.)

Вежба 28б Ноћно рутно летење

- принципи навигације као за дневно рутно летење
- обележавање мапе (наглашавање изгарђених области са дебљим линијама, итд.)]

УСЛОВИ ЗА ПРИСТУП ОБУЦИ

Пре него што буде прихваћен за обуку, кандидат треба да буде информисан да мора добити одговарајуће лекарско уверење, пре него што му буде дозвољено самостално летење.

ИЕМ FCL 2.135
PPL(H) образац за проверу способности
(Видети JAR – FCL 2.135)

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ И ИЗВЕШТАЈ ЗА PPL(H) ТЕСТ СПОСОБНОСТИ

Презиме кандидата:		Име:	
--------------------	--	------	--

1	Детаљи лета		
Тип хеликоптера:		Аеродром за полетање/место:	
Регистрација:		Одредишни аеродром/место:	
Време узлетања:			
Време слетања:			
Укупно време Летења:			

2	Резултати теста * избрисати ако је потребно		
Положио *	Пао *	Делимично положио*	

3	Напомене		

Место и време:		Тип и број дозволе испитивача	
Потпис испитивача:		Име испитивача, великим словима:	

JAR – FCL 2 Одељк Ц

Други део

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

АМС/ИЕМ D – ДОЗВОЛА ЗА КОМЕРЦИЈАЛНОГ ПИЛОТА

АМС FCL 2.160 & 2.165 (a) (1)
АТР (Н) Интегрисани курс
Видети JAR – FCL 2.160 & 2.166
(Видети АМС FCL 2.470 (a))
(Видети ИЕМ FCL 2.170)
(Видети додатак 1 JAR – FCL 2.470)

Летачка обука је подељена на четири фазе:

Прва фаза

1. Вежбе летења до првог самосталног лета обухватају укупно, не мање од 12 сати инструкција летења на дуплој команди на хеликоптеру, укључујући:

- а. Предполетне радње, одређивање тежине и центраже хеликоптера, преглед и одржавање хеликоптера;
- б. Шеме аеродромских и саобраћајних операција, избегавање судара и процедуре;
- в. Контролисање хеликоптера уз помоћ визуелних оријентира;
- г. Узлетања, слетања, лебдење, окретање у месту и нормални преласци из и у лебдење;
- д. Процедуре у случају опасности, основне ауторотације, симулације отказа мотора, излазак из резонанце ако одговара типу;

Друга фаза

2. Вежбе летења до провере степена напретка при општем управљању и дневној VFR навигацији, и провера степена напретка основог инструменталног летења. Ова [фаза] обухвата укупно време летења не мање од [118] сати, укључујући [63] сата инструкција летења на дуплој команди, [15] сати самосталног летења и [40] сати лета као ученик – вођа ваздухоплова. Упутства и тестирање садрже следеће:

- а. Бочна померања и померање уназад, окретање у месту;
- б. Стварање вртложног прстена, препознавање и излазак;
- в. Пристајање из ауторотације, слетање са имитацијом отказа мотора, увежбавање принудног слетања. Симулирање неисправности опреме и процедуре у случају опасности које се односе на неисправан рад мотора, команди, електричних и хидрауличних система ;
- г. Оштри заокрети;
- д. Преласци, брза заустављања, маневри у условима без ветра, слетања и узлетања на терен под нагибом;
- ђ. Поступци код ограничене снаге мотора и ограниченог простора, укључујући низак ниво операција до и од неприпремљених места;

- е. [] самостални лет на основу показивања основних инструмената, укључујући хоризонтални заокрет за 180° и вађење из неправилних положаја за симулацију ненамерног уласка у облак;
- ж. Рутно летење уз коришћење визуелних оријентира, рачунске навигације и уређаја за радио навигацију, процедуре одвраћања;
- з. Шеме аеродромских и саобраћајних операција на различитим аеродромима;
- и. Поступци за доласке, одласке и прелете контролисаних аеродрома; у складу са процедурама служби ваздушног саобраћаја, процедурама радио телефоније и фразеологије;
- ј. Примена метеоролошких информационих аранжмана, евалуација временских услова за летење и коришћење Ваздухопловног информисања (AIS);
- к. Ноћно летење укључујући узлетања и слетања као вођа ваздухоплова;
- л. Провере степена напретка при општем управљању, дневној VFR навигација и основном инструменталном летењу, у складу са Додатком 1 JAR – FCL 2.170, спроведен од стране инструктора лета који није повезан са обуком подносиоца захтева.

Трећа фаза

3. Вежбе летења до провере способности оспособљености за летење по инструментима. Овај део обухвата укупно 45 сати времена летења укључујући 40 сати инструменталног времена летења и 5 сати VFR конверзионе обуке на вишемоторном хеликоптеру.

Укупно време летења укључује 15 сати ученик – вођа ваздухоплова. 20 сати може бити инструментално време на земљи у симулатору летења FNPT II, или 10 сати може бити инструментално време на земљи у FNPT I.

Упутства и тестирање треба да садрже следеће:

- а. Предполетне радње за IFR летове укључују коришћење докумената мануелног летења и одговарајућа документа службе ваздушног саобраћаја у припремању IFR плана лета.
- б. Процедуре и маневри за IFR операције у нормалним, ненормалним и условима у случају опасности, покривају најмање:

- прелазак из видљивог у инструментално летење приликом узлетања.
- стандардне инструменталне одласке и доласке
- IFR процедуре на рути
- процедуре чекања
- инструментално прилажење до одређеног минимума
- процедура неуспелог прилажења
- слетања из инструменталних долазака
- маневри током лета и карактеристике посебног лета

в. 10 сати времена летења вишемоторног хеликоптера, од којих 5 сати треба да буде инструментално летење у вежбама 3 (б) укључују рад хеликоптера са позивањем на инструменте са једним мотором симулираним да је неисправан.

Четврта фаза

4. Упутства и тестирање у сарадњи вишечлане посаде (MCC) обухватају релевантне захтеве за обуку који су утврђени у Додатку 1 JAR – FCL 2.261 (д) и AMC FCL 2.261 (д).

5. Ако тип овлашћења за хеликоптер са више пилота није потребан за завршетак овог дела, кандидату треба да се обезбеди уверење о завршетку курса за MCC обуку (видети Додатак 1 AMC FCL 2.261 (д)).

Други део

JAR – FCL 2

AMC FCL 2.160 & 2.165 (a) (2)
CPL (H) Интегрисани курс
Видети JAR – FCL 2.160 & 2.165
(Видети AMC FCL 2.470 (б))
(Видети IEM FCL 2.170)
(Видети Додатак 1 JAR – FCL 2.170)

Летачка обука је подељена на две фазе.

Прва фаза

1 Вежбе летења до првог самосталног лета. Овај део обухвата укупно време не мање од 12 сати инструкција летења на дуплој команди на хеликоптеру укључујући:

- а. Предполетне радње, одређивање тежине и центраже хеликоптера, преглед и одржавање хеликоптера;
- б. Шеме аеродромских и саобраћајних операција, избегавање судара и процедуре;
- в. Контролисање хеликоптера уз помоћ визуелних оријентира;
- г. Узлетања, слетања, лебдење, окретање у месту и нормални преласци из и у лебдење;
- д. Процедуре у случају опасности, основне ауторотације, симулације отказа мотора, излазак из резонанце ако одговара типу;

Друга фаза

2 Вежбе летења до провере степена напретка при општем управљању и дневној VFR навигацији, обављена од стране инструктора лета који није повезан са обуком кандидата, и провера степена напретка основног инструменталног летења. Овај део обухвата укупно време летења не мање од 123 сата укључујући 88 сати инструкције летења на дуплој команди, [15 сати самосталног летења и 20 сати као SPIC]. Упутства и тестирање садрже следеће:

- а. Бочна померања и померање уназад, окретање у месту;
- б. Стварање вртложног прстена, препознавање и излазак;
- в. Пристајање из ауторотације, слетање са имитацијом отказа мотора, увежбавање принудног слетања. Симулирање неисправности опреме и процедуре у случају опасности које се односе на неисправан рад мотора, команди, електричних и хидрауличних система ;
- г. Оштри заокрети;
- д. Преласци, брза заустављања, маневри у условима без ветра, слетања и узлетања на терен под нагибом;
- ђ. Поступци код ограничене снаге мотора и ограниченог простора, укључујући низак ниво операција до и од неприпремљених места;
- е. [] самостални лет на основу показивања основних инструмената, укључујући хоризонтални заокрет за 180° и вађење из неправилних положаја за симулацију ненамерног уласка у облак;

- ж. Рутно летење уз коришћење визуелних оријентира, рачунске навигације и уређаја за радио навигацију, процедуре одвраћања;
- з. Шеме аеродромских и саобраћајних операција на различитим аеродромима;
- и. Поступци за доласке, одласке и прелете контролисаних аеродрома; у складу са процедурама служби ваздушног саобраћаја, процедурама радио телефоније и фразеологије;
- ј. Провере степена напретка при општем управљању, који је спроведен од стране додељеног инструктора лета који није повезан са обуком кандидата.
- к. Ноћно летење укључујући узлетања и слетања као вођа ваздухоплова;
- л. провере степена напретка при општем управљању, дневној VFR навигација и основном инструменталном летењу, у складу са Додатком 1 JAR – FCL 2.170, спроведен од стране инструктора лета који није повезан са обуком кандидата.

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

AMC FCL 2.160 & 2.165 (a) (3)
CPL (H) модуларни курс
Видети JAR – FCL 2.160 & 2.165
(Видети AMC – FCL 2.470 (б))
(Видети IEM – FCL 2.170)

Летачка обука обухвата следеће ставке. Време лета додељено свакој вежби је дискреционо право инструктора лета, при чему се обезбеђено време лета од најмање 5 сати се односи на рутно летење.

Визуелни лет

[У оквиру укупног времена инструкције лета на дуплој команди, кандидат је могао да оствари до 5 сати у хеликоптеру током визуалне фазе као FNPT II/III или FS.]

- а. Предполетне радње: одређивање тежине и центраже хеликоптера, преглед и одржавање хеликоптера;
- б. Промене брзине лета на одређеном нивоу, пењање, спуштање, основне ауторотације, коришћење листе за проверу, избегавање судара, процедуре провере.
- в. Узлетања и слетања, саобраћајне шеме, прилазак, симулације отказа мотора на саобраћајној шеми. Бочна померања и померање уназад, окретање у месту у лебдењу.
- г. Стварање вртложног прстена, препознавање и излазак.
- д. Напредна ауторотација која покрива опсег брзине од ниске брзине до максималног опсега и маневрисање у ауторотацијама (180° 360° и 'S'заокрети), слетања приликом симулације отказа мотора.
- ђ. Избор области слетања у случају опасности, ауторотација праћена симулираним ванредним ситуацијама за дате области. Оштри заокрети за 30° и 45° .
- е. Слетања, узлетања и преласци до и од лебдења када је на курсу у условима без ветра.
- ж. Слетања и узлетања са терена под нагибом или неуједначеног терена.
- з. Слетања и узлетања са ограниченом снагом мотора.
- и. Низак ниво операција у и ван ограничених места слетања.
- ј. Рутно летење - коришћење рачунске навигације и уређаја за радио навигацију. Планирање лета од стране кандидата; попуњавање АТС плана лета; евалуација документације са

информацијама о времену, NOTAM итд; процедуре радио телефоније и фразеологије; позиционирање на основу уређаја за радио навигацију; поступци за доласке, одласке и прелете контролисаних аеродрома, усклађеност са процедурама служби ваздушног саобраћаја за VFR летове, симулације неуспеле радио комуникације, погоршања временских услова, процедуре одвраћања, локација аеродромских места слетања и симулације приласка.

Основни инструментални лет

Максимум 5 сати следећих вежби може бити изведен на FNPT I или II или симулатору летења. Обука летења за ученика треба да буде изведена у VMC уз коришћење прикладних средстава за симулирање ИМС.

к. Инструментално летење без екстерних визуалних сигнала. Уједначавање промена брзине лета, одржавање висине лета (ниво, курс) заокрети на нивоу лета при једној брзини и 30° заокрета, лево и десно; извођење на унапред одређеним курсевима.

л. Понављање вежбе (м); додатно пењање и спуштање, одржавање курса и брзине, прелазак у хоризонтално летење; заокрети при пењању и спуштању.

љ. Понављање вежбе (м); вађење из необичних положаја.

м. Радио навигација

н. Понављање вежбе (м); и заокрети уз коришћење помоћног магнетног компаса и помоћног вештачког хоризонта (ако је уграђен).

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

IEM FCL 2.170

CPL(H) образац за проверу способности

Видети JAR – FCL 2.170

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ И ИЗВЕШТАЈ ЗА CPL(H) ТЕСТ СПОСОБНОСТИ

Презиме кандидата:		Име:	
Време поседовања дозволе:		Број:	

1	Детаљи лета		
Тип хеликоптера:		Аеродром за полетање/место:	
Регистрација:		Одредишни аеродром/место:	
Време узлетања:			
Време слетања:			
Укупно време Летења:			

2	Резултати теста * избрисати ако је потребно		
Положио *	Пао *	Делимично положио*	

3	Напомене		

Место и време:		Тип и број дозволе испитивача	
Потпис испитивача:		Име испитивача, великим словима:	

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО

АМС/ЕМ – ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТЕЊЕ НА ТИПУ

ЕМ FCL 2.210

IR(H) образац за проверу способности

Видети JAR – FCL 2.185 & 2.210

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ И ИЗВЕШТАЈ ЗА IR(H) ТЕСТ СПОСОБНОСТИ

Презиме кандидата:		Име:	
Време поседовања дозволе:		Број:	
Земља издавалац дозволе у којој је обављено тестирање:		Потпис:	

1	Детаљи лета		
Тип хеликоптера:		Аеродром за полетање/место:	
Регистрација:		Одредишни аеродром/место:	
Време узлетања:			
Време слетања:			
Укупно време Летења:			

2	Резултати теста * избрисати ако је потребно		
Положио *	Пао *	Делимично положио*	

3	Напомене		

Место и време:		Тип и број дозволе испитивача	
----------------	--	-------------------------------	--

Потпис испитивача:

Име испитивача,
великим словима: